

Poštnina za kraljestvo SHS v gotovini plačana.

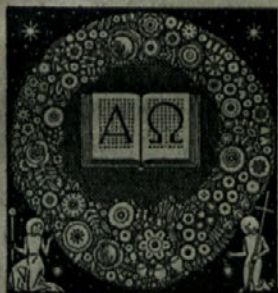
Zvezek za julij in avg.

DUHOVNI PASTIR

**S sodelovanjem več
duhovnikov urejuje**

Alojzij Stroj

Sedemintrideseti letnik

Ljubljana 1920

Jugoslovanska knjigarna

Natisnila Jugoslovanska tiskarna

Cena: 30 K na leto

Vsebina:

Stran

Slavnostni govor o priliki sedemdesetletnice ljubljanskega knezoškofa dr. A. B. Jegliča. Govoril v stolnici sv. Nikolaja škof dr. Andrej Karlin, prestolni asistent Nj. svetosti sv. očeta, rektor zavoda sv. Stanislava itd.	193
Na apologetičnih potih. Iz govorov dr. Mihaela Opeka v Ljubljanski stolni cerkvi sv. Nikolaja:	
3. Slavna družina	199
4. Materin blagoslov	205
Pridige za nedelje in praznike:	
Šesta nedelja po binkošti. — Homilija. (P. Jeronim Knoblehar.)	211
Sedma nedelja po binkošti. — O krivih prerokih. (M. Štular.)	215
Osma nedelja po binkošti. — Po smrti je posebna sodba. (Fr. K.)	219
Deveta nedelja po binkošti. — O grehu. (P.)	223
Deseta nedelja po binkošti. — Božja vsegapričujočnost. (I. K.)	225
Enajsta nedelja po binkošti. — Trojni »efeta«. († Ant. Bolkovič, župnik v Artičah.)	230
Praznik Marijinega vnebovzeta. — Mati čudovita. (Val. Bernik.)	236
Trinajsta nedelja po binkošti. — Koliko hudo je greh. (I. Z.) .	240
Praznik sv. angelov varihov. — Kaj so nam angeli varuhi in kaj smo mi njim dolžni. (P. Dionizij Dušej.)	242
Priložnostni govori. — Nagovor ob slovesnem shodu in sprejemu mladeniške Marijine družbe. (Val. Bernik.)	246
Nagovor ob slovesnem shodu in sprejemu dekliške Marijine družbe. (Val. Bernik.) :	249
Homiletična zrna. — Iz homilij sv. Krizostoma zbral profesor Fr. Omerza	252
Pogled na slovstvo — Dr. Fr. Ušeničnik: Pastoralno bogoslovje. (A. S.) — Julij Zeyer: Vrt Marijin. Poslovenil Marko Kranjc. — Mladika. — Politični katekizem. — Ali se ženska res nima pravice vtikati v politiko? — Zločin nad domovino. (»Za resnico in pravico.« II. zvezek.) — Koroška vigred.	

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec

Velja 30 K na leto

7.-8. zv.

V Ljubljani, julij, avg., 1920.

XXXVII. let.

Slavnostni govor

o priliki sedemdesetletnice ljubljanskega knezoškofa

DR. ANTONA BONAVENTURE JEGLIČA.

Govoril v stolnici sv. Nikolaja dr. Andrej Karlin, prestolni asistent Nj. svetosti sv. očeta, škof termski, rektor zavoda sv. Stanislava itd.

Presvetli in Premilostni škof!

Preljubi verniki!

Prav včeraj je minilo 70 let, odkar je zagledal luč belega dne naš iskreno spoštovani in presrčno ljubljeni nadpastir Anton Bonaventura. Sedemdeset — mnogo je let. Zato smo se danes zbrali v slovesno nakičeni stolnici, da skupno — pastir in ovčice — pobožno praznujemo to izredno svečanost. Pozvan od prečastitega stolnega kapiteljna, naj izpregovorim ob tej izredni priliki primerno besedo v slavo jubilarantu in v dušno bodrilno udeležencem, sem takoj uvidel, da naletim v tem govoru na dvojno zadrego, ki mi je ne bo izlahka premagati. Od ene strani namreč vidim presvetlega slavljenca, skromnega, ponižnega, ki nikdar ni lastne hvale iskal, skoro pol stoletja pa dan za dnevom molil: »Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam!« Nemeni, ne meni, o Gospod, marveč Svojem imenu daj čast! Z druge strani pa bi ne maral razočarati Vas, predragi verniki, ki po pravici pričakujete, da Vam govor ob tej izredni priliki nudi značilnih podatkov iz življenja in delovanja našega slavljenca. Hotel bi zadovoljiti Vas in Presvetlega. Ako pa se mi ta namera ne posreči, prosim že sedaj od obeh strani blagohotnega oprostjenja. Enega pa Vas morem zagotoviti in to mi daje upanje, da naj deloma zadovoljim Vaše pričakovanje, da bom poročal samo resnico, kakor jo gleda moj duh, kakor jo čuti moje srce. In Srce božje našega Zveličarja naj po priprošnji

blažene Device Marije dodeli, da bo današnja slavnost nam vsem, ki smo tu zbrani, in vsem onim neštevilnim, ki so v duhu z nami, v dušno korist, v tolažbo in bodrilo za bodočnost.

Ko bi Vi, predragi verniki, znali, kakšno zgodovino ima za seboj današnja slavnost, zgodovino apostolskega dela in truda, molitve in zatajevanja, potrpežljivosti in ljubezni, kakšno dolgo vrsto let apostolske službe, tudi Vi bi z menoj pripoznali, da se tu iznova izpolnjuje beseda Jezusova: »*A Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris.*« (Marc. 12, 11.) Po Gospodu se je to zgodilo in je čudovito v naših očeh. Pa da se o tem bolj natanko prepričate, Vam hočem narahlo odkriti kopreno izpred življenja našega slavljenca.

V znožju gorenjskih planin, v prijaznih Begunjah, je zagledal pred 70. leti luč sveta kot sin pobožnih staršev, ki so nadarjenega dečka poslali v Ljubljano v šolo. Premostimo hitro dolgo šolsko dobo, v kateri se je mladi Jeglič pripravljaj na bodoči poklic. Prvi odličnjak med svojimi vrstniki ni poznal ne zavisti, ne oholosti, kajti zgodaj je začel hoditi v šolo ponižnosti in skromnosti. Oklenil se je z mladeniško navdušenostjo duhovskega poklica, in ko je bil dne 27. julija 1873 posvečen v mašnika, je kmalu po novi maši pohitel na Dunaj, da se ondi še bolj izpopolnil v bogoslovski vedi. Ko je tam dosegel akademsko čast doktorja bogoslovja, je popotoval še eno leto po Nemčiji, da si je ogledal najznamenitejše bogoslovne visoke šole, kjer je poslušal svetovnoznane bogoslovne profesorje.

Potem se je vrnil v domovino. In sedaj se je začelo plodonosno delovanje. Najprej v bogoslovnem semenišču. Kot podvodjo smo ga bogoslovci radi njegovih duševnih vrlin, radi njegove prijaznosti in postrežljivosti in radi njegovega živahnega pokreta kmalu odkritosrčno vzljubili. Zlasti smo ga radi poslušali pri raznih predavanjih in v šoli. Njegova beseda je bila življenje, njegov pokret navdušenje, njegovo plamteče oko — ljubezen. Z enako vnemo smo ga poslušali tudi tu v stolnici, bodisi da je govoril slovenski ob posebnih priložnostih, ali pa nemški, katere govore je imel ob tej uri vsako nedeljo in praznik — mislim, da se ne motim — več kot eno leto. Kadar se domišlim onih zlatih nepozabnih časov, ko nam je bil Jeglič voditelj in učitelj v semenišču, mi prihaja v spomin dogodek iz evangelija, ko sta dva učenca na dan vstajenja Gospodovega spremljala novovstalega Zveličarja proti

Emavsu in se po slovesu tolažila: Ali ni bilo najino srce goreče v naju, ko je po poti govoril in nama pisma razkladal? (Luk. 24, 32.) Tako je bilo pri nas. In dolga doba štirideset in več let ni zabrisala teh živih, nepozabnih spominov, pa jih ne bode. Nebo nam je poslalo modrega voditelja, veččega učitelja, ki nam je z vneto besedo in plamenčim zgledom odpiral vrata v vinograd Gospodov. In če bi še sto let živeli, tega ne bomo pozabili nekdanji njegovi učenci. Po Gospodu se je to zgodilo in je čudovito v naših očeh.

A prišlo je drugo zvanje, prišel je poziv za kanonika v Sarajevo, kjer se je prav tačas ustanovila cerkvena hierarhija. Ni bilo baš mikavno to vabilo, kajti spominjalo je na besedo Gospodovo: Žetev je velika, ali delavcev je malo. (Mat. 9, 37.) Toda mladi kanonik, takrat pri najboljših močeh in pri najlepših letih, se je z mladeniškim poletom poprijel trdega dela v neobdelanem vinogradu Gospodovem. Začelo se je pristno misijonsko življenje. Niso bile namreč ovčice zbrane okrog svojega pastirja, treba jih je bilo šele iskati, zbirati, poučevati, pripravljati in uvajati v cerkveno življenje. O tem mukotrpnem misijonskem delovanju našega slavljenca se ni doznalo mnogo, le enkrat sem ga slišal pripovedovati v zasebni družbi o njegovih misijonskih potovanjih po zapuščenih krajih vzhodne Bosne. Bil je primoran iskati in zbirati zapuščenih ovčic po oddaljenih selih. Tam je bil v pravem pomenu besede misijonar: zasadil je v zemljo drevo sv. križa, potem je poučeval o temeljnih resnicah zbrane ovčice, jim odpuščal grehe v zakramentu sv. pokore, na oltarju pod milim nebom jim je opravil najsvejšo daritev, jim delil zakrament sv. Rešnjega Telesa, obiskaval bolnike, jim delil zakrament sv. poslednjega olja in naposled še z miloščino odganjal bedo in lajšal revščino uboge raje. — O, kako lepe so noge blagovestnikov miru, oznanjevalcev dobrega! (Rim. 10, 15.) kliče apostol narodov, in danes, ko po tolikih letih premišljam življenje tega ubogega misijonarja jugoslovanske raje, mi je jasno da je previdnost božja — ta največja in najboljša vzgojevateljica posamnikov in narodov — baš po tej trdi šoli dušnega pastirstva hotela današnjega slavljenca usposobiti, okrepiti in utrditi za nadaljnje obsežno, vztrajno in trudapolno dušno pastirstvo v ljubljanski škofiji. Po Gospodu se je to zgodilo in je čudovito v naših očeh.

Dne 20. maja 1898 po enajsti uri dopoldne je z ljubljanskega gradu zagrmel top, naznanjajoč vsem prebivalcem, da se bliža željnopričakovani novi vladika Anton Bonaventura. Dobro se še spominjam, kako se je lahko in

prožno dvignil z voza, prava podoba čvrstega moža, krepkega junaka v najboljših letih življenja. Kot takega ste ga spoznali pred 22 leti in ga poznate, hvala Bogu, tudi še danes. S pomenljivim geslom: »Pridi k nam Tvoje kraljestvo po Mariji« se je predstavil svojim vernikom v prvem pastirskem listu in po tem načrtu se je zvesto ravnal vseskozi. Vse mu je služilo kot sredstvo v dosego tega vzvišenega namena. Prvo leto se je oziral po prostrani škofiji, seznanjal se z duhovniki in njih mišljenjem, spoznaval je ljudstvo, opazoval razne struje med dozorelimi in mladimi omikanci. Po tej orientaciji pa se je začelo delo na celi črti. Najprej je pritegnil svojo duhovščino na vzajemno delovanje. V to svrho je vsako leto poklical na shod dekane, dvakrat je zbral duhovščino okrog sebe v škofijski sinodi, tretjo sinodo pa, ki je bila že napovedana, je l. 1914. svetovna vojna preprečila. Sodalitas presv. Srca Jezusovega za duhovnike ljubljanske škofije se je ne samo razširila po vseh dekanijah, ampak tudi ukoreninila in poglobila po posamnih dekanijah ter mnogo koristila za vzajemno in uspešno pastirvanje duhovnikov.

Naj zadostujejo samo nekateri podatki, da boste umeli, kako globoko je pojmoval svojo nalogo ljubljanski škof, da priveže duhovščino na svoje načrte, dobro vedoč, da škof po škofiji v prvi vrsti le po svojih duhovniških deluje, da je torej treba vzajemnega delovanja, ako hočemo, da bo Gospod Bog blagoslovil naš trud, naše napore.

Poleg skrbi za duhovščino pa je naš vladika z vso vnemo apostolskega dušnega pastirja pritisnil na svoje ljubeznipolno srce dušni blagor vernega ljudstva. Že petič obiskuje posamne župnije, povsod neutrudno pridiguje, spoveduje, poravnava spore, vernike v dobrem utrjuje, starše navdušuje za krščansko vzgojo otrok, obiskuje šole, tolaži bolnike, vse pa z besedo in zgledom navaja k stovitnosti v dobrem. V dušnem pastirstvu je zvest posnemovalec sv. apostola Pavla, ki je vsem vse postal, da bi vse Kristusu pridobil. Poleg tega naroča, naj se širom škofije od časa do časa obhajajo sveti misijoni in duhovne vaje za posamne stanove, vsepovsod je vnel vernike zlasti za češčenje preblazene Device Marije in za pobožnost k Srcu Jezusovemu. Pa da bi se krščanska čednost še bolj ukoreninila v srcu našega naroda, je zasnoval Marijine kongregacije, ki imajo namen po zgledu Marijinem in po češčenju preblazene Device ohraniti našo mladino obojega spola čisto in pobožno, oduševljeno za vse lepo, dobro in pravo, da bo vstal za bodočnost med nami narod preroden ves nov, zvest Bogu in vreden član naše osvobojene domovine. Še več! Za širšo

izobrazbo med narodom, zlasti med kmetskim in delavskim ljudstvom, so se ustanovila nešteta izobraževalna društva, ki naj bi naše ljudstvo usposobila, da bode znalo posluževati se v svojo korist političnih pravic, katere nam nova doba obeta. Na stotine prosvetnih društev je krščanskosocialna zveza sprejela pod svoje okrilje in težko bi se našlo katero vsaj v naši škofiji, ki bi je ne bil kakorkoli podpiral, branil ali bodril naš vladika. In pa še ene organizacije ne smem prezreti. Naši Orli so pod njegovim pokroviteljstvom raztegnili svoje peruti širom Slovenije. To Vam je cvet naše mladine, zdrav na duši, čvrst na telesu, ki ostane vsekdar zvest Bogu in mili naši domovini.

To je, predragi verniki, kratek in tesen obris tega, kar se je med nami vršilo in doseglo v dobi škofovanja našega presvetlega slavljenca. To je sad treh katoliških shodov, ki stoje danes pred našim spominom kot trije svetilniki, ki ožarjajo novo dobo katoliškega napredka. In mi, ki gledamo danes nazaj v polpreteklo dobo, gledamo vse tisto nepopisno gorjé, gmotno in moralno, ki je šlo kot krvava reka mimo nas in mimo naših domov, se čudimo čudimo, kako da smo se tako hitro zavedeli in rešili iz vrtinca, ki nas je pretil požreti in ugonobiti. Gorjé nam, gorjé naši domovini, da nismo bili organizirani! A tudi v bodoče nas ne bodo ugonobile sovražne vrste. Hvala Bogu! Imamo dobro organizirano armado krščanske misli našega ljudstva, modrega in neustrašenega voditelja in čvrsto izvežbano in junaško mislečo rezervo naše mladine.

Nakratko naj omenim tudi književno delovanje današnjega slavljenca. Ne bomo se mudili pri njegovem spretnem peresu, lahkem, umevnem slogu, dosti je, ako Vas opozorim na premnoga pastirska pisma, ki so se Vam prečitala po cerkvah. Vprašam, ali niso to očetovski opomini, pristrčna svarila, prijateljska tolažila in verni glasniki svetovnih dogodkov, ki so šli ali žalostni ali veseli mimo nas? Samo to naj še dostavim: ogromna večina spisov našega škofa je namenjena širšim slojem, krščanskemu ljudstvu, vernim Slovencem. Nihče ne more trditi, da bi pri njem ne bilo talentov in predpogojev za strokovnega pisatelja, za učenega bogoslovca. A prav to je značilno. Ko je stopil kot škof na domača tla, je izpregovoril znamenite besede: Pri Vas, med Vami sem — ves Vaš. Danes imamo sto in več dokazov, da je Anton Bonaventura kot pisatelj naš, ves naš — našega ljudstva.

Krono njegovih del: zavod sv. Stanislava omenjam na zadnjem mestu. Ob znožju Šmarne gore na šentviškem polju se dviga veličastna zgradba, ogromna po obsegu, velikanska po pomenu. Na pročelju se blesté

besede: Kristusu, Zveličarju sveta! Ondi se vzgajajo po katoliških načelih prihodnji duhovniki in pa bodoči voditelji slovenskega naroda. Petnajst let že stoji zavod in lepih, najlepših uspehov je že doslej pokazal. Kar so vsi vladike ljubljanski izza škofa Wolfa želeli, to je začel in srečno dovršil Anton Bonaventura. Lahko rečemo, ob pravem času začel in ob pravem času končal, kajti dandanes bi take zgradbe vsa požrtvovalnost škofova in duhovnikov in vernikov ne mogla dvigniti iz tal pod streho. S to zgradbo je pa tudi zadelana široka vrzel v dosedanji vzgoji katoliške mladine med Slovenci. — Pri škofovih zavodih še prav posebno velja beseda: Po Gospodu se je to zgodilo in je čudovito v naših očeh.

Na koncu sem. Le v glavnih obrisih sem Vam načrtal življenje in delovanje našega jubilarja. Že iz teh kratkih črtic pa lahko spoznate, kdo in kaj nam je ljubljanski škof Anton Bonaventura. Lahko rečemo: kar je bil Strossmayer Hrvatom, Stadler Bosnjakom, Dobrila brižnemu istrskemu seljaku, Slomšek Lavantincem, to in še mnogo več je Jeglič svojim slovenskim rojakom, da, vsemu jugoslovanskemu narodu od Soče do Vardarja. Mož bistre glave, plemenitega srca in železne volje, »mož pobožen rajski svat«, orjak pri delu, junak vere, upanja in ljubezni do Boga in do bližnjega, neomahljiv in vedno zvest sin svojega osvobojenega naroda — to je naš slavljenelec škof Anton Bonaventura.

Zato pa naj danes iz naših radostnih in hvaležnih src kipi zahvalnica proti prestolu Najvišjega, ki nam je dodelil škofa po Srcu božjem, škofa, ki je v burnih časih vodil ljubljansko škofijo z izkušeno, spretno in neomajno roko h Kristusu Zveličarju sveta preko vseh zaprek, viharjev in bojev, opirajoč se vsekdar na zgled psalmistov: In Te, Domine, speravi, non confundar in aeternum. V Tebe, o Gospod, zaupam in ne bom osramočen na veke. — »Te Deum laudamus« bomo zapeli in zahvalili trojedinega Boga za vse dobre in milosti, ki jih je izkazal našemu slavljenču izza rojstva pa do današnjega dne. Prav posebno pa naj bo živa naša zahvala zato, ker je naš presvetli jubilar dosledno vršil svoje geslo od začetka svoje vlade pa do danes: Pridi k nam Tvoje kraljestvo po Mariji! Poleg zahvale naj iz naših src kipi proti nebu tudi vroča prošnja, da nam ga previdnost božja ohrani čilega in zdravega še dokaj časa, da bo vladal ljubljansko škofijo vsaj toliko let, kolikor jo je vodil njegov znameniti in po delovanju in značaju podobni predhodnik Tomaž Chrön. V tem smislu molimo danes za našega škofa

Antona Bonaventuro s cerkvenim vzklicem: Stet et pascat in fortitudine tua, Domine... Naj stoji in pase svojo čredo po Tvoji moči, o Gospod, v vzvišenosti Tvojega imena! Amen.

Na apologetičnih potih.

Iz govorov dr. Mihaela Opeka v ljubljanski stolni cerkvi sv. Nikolaja.

3.

Slavna družina.

Predragi v Gospodu! Po škofijski naredbi obhajamo danes¹ s slovesno službo božjo obletni spomin kronanja sv. očeta papeža Benedikta XV. Rojen 21. novembra 1854 v Genovi, je Giacomo della Chiesa po lepo prežiti mladosti in dovršenih študijah postal mašnik. Potem je obiskaval še visoko šolo za diplomate, bil nekaj časa zaposlen v eni vatikanskih pisaren, šel s kardinalom Rampollom na službo v Madrid in se vrnil zopet ž njim v Rim; le-tu je postal papežev državni podtajnik, l. 1907. pa nadškof v Bologni, l. 1914. kardinal in 3. septembra istega leta papež. — Benedikt XV. je zasedel prestol sv. Petra kot 265. ti vrhovni poglavar katoliške Cerkve. Dolga in častitljiva je ta vrsta rimskih papežev. Zavzete so nad njo naše oči tembolj, ker vidijo v zgodovini vseh časov in narodov temneti najsijajnejše vladarske krone, padati najmogočnejše prestole, izginjati v pozabo najslavnejše dinastije... Kako da se ne zamaje tudi prestol papeški? Kdo ga je utrdil v ta rimska tla, da kljubuje zdaj že 20. stoletju? Katera roka venča papeže, da kar nič ne blede njihova tiara? Katera moč drži pokoncu to prastaro vladarsko hišo? Predragi! A Domino factum est istud... Od Gospoda je to narejeno in je čudovito v naših očeh. (Mat. 21, 42.) Božja moč je to in božja roka. Zakaj papeštvo je božja ustanova na zemlji. To vam bom jaz danes netežko pokazal.

Predragi Gospod Jezus Kristus, Sin božji in pravi Bog, je dovršil svoje zveličavno delo na zemlji s tem, da

¹ Leta 1919. XIII. nedeljo po Bink.

je ustanovil vidno družbo ljudi, kateri bi njegov nauk verovali, njegove zapovedi izpolnjevali in se posluževali za zveličanje tistih pripomočkov, katere je On za to pripravil. V ta namen je hodil Gospod od kraja do kraja in je učil in zbiral okrog sebe učence in vernike. Izmed učencev je izbral 12 apostolov; tem je dal oblast in dolžnost, učiti druge, jim deliti sredstva zveličanja ter jih voditi in vladati. To družbo je Gospod imenoval z različnimi imeni: kraljestvo božje, nebeško kraljestvo ali — Cerkev svojo. Ustanovil je ni morda samo za čas svojega bivanja na zemlji ali samo za Palestino in za svoje rojake, marveč za vse čase in kraje in narode do konca sveta. Zato je ukazal apostolom: Pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha. Učite jih izpolnovati vse, karkoli sem vam zapovedal. In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta. (Mat. 28, 19—20.) In ker apostoli niso mogli živeti do konca sveta in iti sami k vsem narodom, je jasno, da je Kristus hotel, da imajo apostoli v svojem poklicu in svoji službi naslednike. — Ta vidna družba z apostoli na čelu — Cerkev Kristusova — je morala po volji Kristusu biti in ostati vedno ena, edina, t. j. ni se smela razcepiti n. pr. na toliko različnih družb, kolikor je bilo apostolov, ali kolikor bi bilo njihovih naslednikov. Ohraniti je morala v vseh časih in na vseh krajih vedno isti nauk Kristusov, rabiti vedno iste pripomočke za zveličanje, izpolnovati vedno iste zapovedi Gospodove. Za to edinstvo pa je bilo potreba ujedinjajoče vezi: nekoga, ki bo družil ne samo vernike, marveč tudi apostole v eno tesno ujedinjeno družino. Treba je bilo telesu glave. Dokler je bil na zemlji Kristus, je bil ta glava. Kristus sam, kajpada; tudi po svoji smrti in vnebohodu je to ostal, seveda; toda v nebesih nam ni več viden, njegova Cerkev pa je vidno telo — imeti mora torej tudi vidno glavo. Zato ji je Kristus dal tudi le-to. Izbral je izmed apostolov Petra in ga je postavil za vidnega poglavarja svoji Cerkvi. Naredil ga je najprej za skalo, t. j. za temelj svoji zgradbi, rekoč: Ti si Peter — skala — in na to skalo bom sezidal svojo Cerkev. Potem mu je obljubil najvišjo oblast v Cerkvi: In tebi bom dal ključ nebeškega kraljestva in karkoli boš zvezal na zemlji, bo zvezano tudi v nebesih, in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih. (Mat. 16, 19.) To svojo obljubo je Kristus izpolnil po vstajenju, ko je ob Tiberijskem jezeru dal Petru oblast pasti vesoljno čredo svojo, jagnjeta in ovce, t. j. vernike in apostole: Pasi moja jagnjeta!... Pasi moje ovce! (Jan. 21, 15—17.) Še posebe pa je Kristus naročil Petru, da potrjuje in edini svoje brate v veri: Simon, Simon, glej, satan vas je hotel imeti, da bi vas presejal kakor pšenico. Jaz

pa sem prosil zate, da ne jenja tvoja vera; in ti, kadar se boš nekda spreobrnil, potrdi svoje brate! (Luk. 22, 31.) Tako je Kristus dovršil stavbo svoje Cerkve, ko je postavil Petra za njenega prvega vidnega poglavarja. In kakor je Kristus hotel, da imajo apostoli v svoji, Petru podrejeni oblasti in službi naslednike do konca sveta — ker boji Cerkev do konca sveta trajajoča —: tako je, kajpada, hotel, da ima naslednika tudi Peter sam v svojem najvišjem poglavarstvu. Saj je tudi temelj stavbi potreben slejkoprej, in vidna glava vidni družbi potrebna slejkoprej, in oblast ključev in pašnja jagnjet in ovac s Petrom ne sme prenehati. Tako mora tedaj apostol Peter živeti v svojih naslednikih. Le-ti pa so rimski škofje. Peter je namreč umrl kot rimski škof, nasledniki na tem škofovskem sedežu so torej to, kar je bil Peter. Zato si nobeno drugo mesto ni moglo nikoli te prednosti lastiti, pač pa so od nekda — od prvih stoletij krščanstva — verniki celega sveta, vsi škofje, nadškofje in patriarhi, z malimi izjemami, pripoznavali rimskega škofa za najvišjega pastirja Cerkve. In tako je bil tedaj Linus, prvi naslednik Petrov, to, kar Peter: od Kristusa postavljeni vladar Cerkve; in Klet ali Anaklet, drugi naslednik Petrov, to, kar Peter: od Kristusa postavljeni vladar Cerkve; in Klemen in Evarist in Aleksander in Sikst... ravno to; in tako skoz stoletja, drug za drugim... v dolgi vrsti... vsi to, kar Peter: od Kristusa postavljeni poglavarji Cerkve... Vsi — noter do teh, ki jih doseže naš spomin: do Pija IX. in Leona XIII., do Pija X. in Benedikta XV.

Glejte, tako je papeštvo Kristusova, t. j. božja ustanova na zemlji! In kako, predragi, kako bi tudi mi mogli drugače razumeti tisti čudoviti vpliv, tisti sijajni ugled, ki so ga papeži vsekdar imeli na vsem svetu, ter tisto spoštovanje in češčenje, ki ga je svet vsekdar izkazoval papežem! Pred izreki papežev v verskih stvareh so vsa krščanska stoletja kakor na povelje uklanjala glave: ne samo v Rimu, ne samo v enem kraljestvu, pri enem narodu — marveč po vesoljnem svetu. Roma locuta, causa finita: Rim je govoril, stvar je končana — to je veljalo! Kakor če zaveje dih vetra preko šum in se uklanjajo vrhovi dreves... Redki vrhovi, ki se niso uklonili, so se kmalu tudi posušili... — Pa ne samo v verskih stvareh! Ali ni bilo papeštvo tudi v svetnih velikih in važnih zadevah v vseh stoletjih tolikokrat najvišji svetovalec, sodnik in razsodnik? Ali se niso zaupno ozirali v Rim v velikih in usodnih odločitvah celi narodi, cela ljudstva? Ali ne knezi in kralji in cesarji? In ali si niso šteli le-ti v čast in srečo, če so mogli papeže le obiskavati, le govoriti z njimi, izražati jim svojo pokorščino in vdanost?... In kaj naj

rečem o množicah krščanskega ljudstva! Ah, sam sem bil priča... V sedmih letih svojega bivanja v Rimu sem bil velikokrat priča, ko so se zgrinjale v sveto mesto trume iz vseh krajev sveta — kakor reke koprnijo v morje odpovsod, odpovsod... Videl sem, slišal sem, zraven sem bil, ko je 30-, 40-, 50 tisočglava množica v neizmernem svetišču sv. Petra pozdravljala Leona XIII., slabotnega starčka, samo kost in kožo po telesu, a po duhu moža velikega in jasnega, kakor so bile velike in jasne tiste njegove žive in ljubeznive oči... Ah, kakor električna iskra je šinilo skoz tisoče, ko se je prikazal, desnico dvignjeno v blagoslov... Zagomazelo je po telesih, zaplala so čustva, srca so zatrepetala, roke so same udarile v plosk, grla so zaorila, oči so se zasolzile... Povejte, odkod tako — če ne odtod, ker se je v vseh dušah zglasilo naenkrat, kakor se je glasilo nekoč ob jezeru Genezareškem iz ust Gospodovih: Tu es Petrus — Ti si Peter in na to skalo bom sezidal svojo Cerkev...

Resnično Kdo drugi bi mogel pripomoči papeštvu, čigar vrsta se je začela z revnim ribičem, do te veljave, do te moči, ljubezni in spoštovanja med narodi, če ne božja moč! In to zlasti še, če pomislimo, da je po drugi plati takoj v začetku ves pekel pograbil za orožje, da uniči papeštvo! Tudi to je znano. Kakor je ni bilo na zemlji oblasti, ne svetne, ne duhovne, ki bi jo imel svet v večji časti nego to: tako je tudi še ni bilo oblasti, ki bi jo svet bolj sovražil nego to! Udaril bom pastirja in čreda se bo razkropila! (Mat. 26, 31.) Tako so računali brezbožniki vseh časov. Največji mogotci zemlje so bili velikokrat preganjanci papežev: rimski cesarji in cesarji Vzhoda; kralji Herulov in Vzhodnih Gotov in Langobardov in Saracenov; vladarji Nemčije in Anglije! — In orožje, katerega so se posluževali sovražniki papeštva, je bilo vseh vrst, pogostokrat izbrano prav v peklenški orožarni... Zdaj so jim z mečem in ognjem jemali življenje, zdaj z jezikom in peresom kradli čast, zdaj z grabežljivimi rokami ropali imetje... Sklicavali so v njihovo pogubo laži-koncile, oboževali proti njim cele vojske... In kolikokrat so bili papeži sredi svojih najhujših stisk naenkrat zapuščeni od tistih, na katerih poštenje in zvestobo so največ zidali! Doživljati so morali, da so se zvezali z njihovimi sovražniki oni, ki so jih imeli kakor za svoje sinove — svetni knezi; tisti, ki so jih vsekdar nazivali drage brate svoje — lastni škofje! In tem so se včasih pridružile trume krivo-vercev: Novatianov, Donatistov, Arijancev, Luteranov, ki so vsi enako odpadli od vere in vsi enako sovražili Čuvarja njenih resnic in zapovedi... O, več nego enkrat bi bilo

moralo papeštvo izginiti s površja zemlje, da ni ono božje delo na zemlji in da ni bila ž njim vse čase božja moč! ¹

In vedite, predragi, da proti temu mojemu dokazovanju ne opravite nič s tistim znanim ugovorom, ki ga sovražniki Cerkve in papeštva zmerom in zmerom s tako slastjo ponavljajo in ki ga jaz ne maram čisto nič prikrivati: da so namreč na papeškem prestolu sedeli nekaj časa tudi možje, katerih zasebno življenje ni bilo brezmadežno, recimo naravnost: da zgodovina pozna tudi — nevredne papeže. Dobro! Le pazite, predragi! Ta ugovor moj stavek, da je papeštvo božje delo — samo potrjuje. Zakaj, če so izpodkopavali papeški prestol — ne samo vsakovrstni sovražniki z orožjem in zavidljivci z obrekovanjem, marveč če so ga izpodkopavali celo nekateri papeži sami s svojo človeško slabostjo in grešnostjo, in če je ta prestol vkljub temu neomajan ostal in zmerom spet v novem sijaju žarel: ali ni to znamenja dovolj, da je ta prestol resnično postavljen na skalo, katere peklena vrata premagala ne bodo, in da je postavljen nanjo z božjo močjo? ...

Sicer se pa varujmo, predragi, da očitka s slabimi papeži ne pretiravamo! Da ne gremo slepo za tistimi, katerim je več do blatenja nego do zgodovinske resnice! Nihče ne taji, kar je bilo napačnega. Papež Leon XIII. je celo ukazal odpreti zgodovinarjem vse tajne arhive vati-kanske. Cerkev se ne boji resnice, je dejal. Božje delo na papežih, predragi, je pri vsem le božje delo na l j u d e h, in ljudje niso angeli. — Velik zločin nad polno zgodovinsko resnico pa je, pravi učen mož današnjega časa, če nekateri poulični demagogi iz cele cerkvene zgodovine od prvega Petra pa do desetega Pija ne vedo nič drugega, nego povest o Aleksandru VI. in Janezu XXII. ter tucat »šlagerjev«, kakor: Sicilijanske večernice, Jernejeva noč, inkvizicija in indeks, Tetzl in Galilei — in s tem krošnjarijo po dželi semtertja...² Proučite temeljito celo cerkveno zgodovino, pa boste marsikaj, nad čimer zdaj zmajujete z glavami, drugače videli! Nekatera senca bo izginila, nekatera obledela, nekatera v celotnih slikah drugače padla. Da, in kdor ima tako pred seboj celotno sliko papeštva, ta mora vedeti, da stavi nepristranska zgodovina tistim maloštevilnim papežem, katerih zasebno življenje ni bilo čisto — pet, šest jih je bilo! — da stavi torej zgodovina

¹ Prim. P. Segneri, *Panegirici sacri*. Bologna 1687. — Il trono di Dio fra gli uomini collocato nel Vaticano. Panegirico in onore della Cattedra di san Pietro.

² Mich. Faulhaber, *Wir Akademiker u. die Kirche*. Mainz, Kirchheim 1913. Str. 19.

tem nasproti vse drugačno število papežev ne navadne, marveč posebne, izvanredne kreposti in čednosti, med njimi 82 na oltarje povišanih svetnikov! Vedeti mora, kdor je res študiral, kako so bili papeži brez izjeme vsekdar zvesti svoji visoki službi kot taki, kako so čuvali v vseh stoletjih brez izjeme vse nebeške dobrine ter božje in človeške pravice Cerkve. Nobenim obljubam, nobenim grožnjam se niso uklanjali. Nič manj nego trideset jih je umrlo mučeniške smrti v obrambi nauk in zapovedi Kristusovih — da molčim o tistih mnogih, ki so za Cerkev božjo trpeli preganjanje, zasramovanje in ječo...¹ Vedeti mora v zgodovini prav poučeni človek, da tudi od tistih papežev, ki se izigravajo neprenehoma od sovražnikov katoliškega imena, ni nikdar nobeden učil ničesar, kar bi se popolnoma ne zlagalo z vero in moralo vseh ostalih svetih mož na Petrovem prestolu, od čigar svetosti so se bili v svojem življenju oddaljili.

Odkod vse to, če ne od moči božje? *Dextera Domini fecit virtutem*: Desnica Gospodova je moč storila —; papeštvo je božje delo na zemlji.

* * *

Kako naj končam? — Z besedo, ki je katoličanu ni treba šele zabičevati.

Ko sem pred 21 leti kot mlad duhovnik zapuščal Rim in odhajal v domovino, sem bil tako srečen, da sem bil z nekaterimi tovariši sprejet v posebni avdijenci pri papežu Leonu XIII. Kakor bela soha iz marmorja je sedel ljubeznivi starček na naslonjaču v svoji pisalni sobi med nami, ki smo od pričakovanja drhteli okrog njega. Predstavili so nas po škofijah, iz katerih smo bili. O vsaki škofiji je vedel Leon dodati svojo opombo. Nato nam je govoril. Kakor ptica je poletel njegov duh po svetu, da nam je pravil, kako se godi Cerkvi božji daleč tam naokrog med narodi. In potem je zaplamenelo njegovo oko in je dejal: — Pojdite pogumno vsak na svoj kraj in delajte. Mnogo delajte! Zmerom mislite: *Charitas Christi urget nos*: Ljubezen Kristusova nas priganja!

Tedaj je vstala v duši misel: Glej, namestnik Kristusov in oče nas vseh! Vse nas ima v srcu, vse nas objemlje njegova skrb in ljubezen...

Da — oče! In kar Leon, to Pij; kar Pij, to Benedikt: — oče! Velika zapoved, kateri je dana tudi velika obljuba, pa je: Spoštuj očeta! Amen.

¹ Prim. Segneri, o. c.

Materin blagoslov.

Predragi v Gospodu! Kakor brezpomembno in mimogrede pove sv. Luka v današnjem evangeljskem odlomku, da so farizeji Jezusa opazovali: Et ipsi observabant eum. Stvar pa je vredna premisleka. Zakaj neki so ga opazovali? Ali zato, da bi temeljito spoznali veličino njegovih kreposti, vso neizrečeno njegovo svetost, vso resničnost njegovega nauka, vso pristnost njegovih čudežev; da bi se do dna prepričali o božanstvu Jezusovem — in bi, o vsem tem preverjeni, s častjo in slavo oznanjali njegovo ime? Ne zato. Njihov namen je bil slab. Opazovali so Jezusa, da bi našli v njegovem vedenju ali učenju ali dejanju kaj napačnega — kakšno senco, pego, kakšno, čeprav majhno pregreho — da bi jo hitro primerno povečali, razbotali med ljudstvom, poudarili pred oblastniki in tako ugonobili Jezusov ugled in — če le mogoče — njega samega. — Tem judovskim farizejem podobno so opazovali in opazujejo Kristusa farizeji vseh narodov in časov. Mističnega Kristusa namreč, ki je njegova Cerkev. Kako svetohlinsko opazujejo katoliško Cerkev njeni sovražniki vsa stoletja, da najdejo na nji madežev, da jo ž njimi ogrdè pred svetom, da zrahljajo njene zidove, izpodkopljejo njene temelje, jo porušijo v prah... *Ecrasez l' infame!* Proč z malopridnico! Ta bojni klic enega izmed največjih zaničevalcev Kristusovih in njegove Cerkve odmeva po zemlji... Zakaj vendar? Kaj je Cerkev Kristusova storila človeštvu hudega? Zakaj: *l' infame?* Zakaj jè malopridnica? Ali je premislil to besedo on, ki jo je prvi izustil? Ali se zavedajo njene krivičnosti oni, ki jo ponavljajo za njim?... Če ne morejo ali nočejo verovati v božje poslanstvo Cerkve, če ne pripoznavajo nadnaravnih darov, ki Cerkev ž njimi vodi človeštvo k Bogu — vsaj časnih, vsaj zemeljskih dobrot naj slepo ne taje, ki jih je Cerkev v vseh stoletjih tako bogato razsipala po svetu, da ni še nikdar od nobenega knežjega prestola na zemlji potekalo toliko blagoslova med narode! Vem, predragi, da če sem se jaz danes namenil govoriti o tem, kaj je Cerkev Kristusova koristila človeštvu tudi v časnem, zemeljskem pogledu — da je to tvarina, ki je ne obsežejo velika pisana dela, nikar skromen govor. — In vendar naj na račun današnjih zavidljivcev Cerkve povem o tem predmetu vsaj nekaj stvari, da boste videli, kako velika nehvaležnost je, streči po življenju nevesti Gospodovi — Kristusovi Cerkvi!

Pred vsem, predragi, je Cerkev obvarovala človeštvo brezštevilih nesreč in škod že splošno s tem, da je vodila vsak čas neizprosni boj z vsake vrste pregrehami in strastmi, ki rode človeštvu tudi v časnem oziru neizmerno gorjâ. Po svojih služabnikih je križemsvet vsekdar ne-utrudno oznanjala blagoslov zapovedi božjih, ki je od njih izpolnjevanja tako zelo zavisna tudi časna blaginja posameznikov ter človeških družb, celih narodov, vesoljnega človeštva. Nikoli ni nehala učiti tega, kar je v naš mir, nikoli ni prestala opominjati in svariti, groziti s časnimi in večnimi kaznimi vsem nepravičnim in nepokornim, hudobnim in grešnikom, hudodelcem in ognjušenim, ubijavcem, prešestnikom, nečistnikom, roparjem, lažnikom, krivoprisežnikom — in kar je še drugega nasprotnega zdravemu nauku, kakor pravi apostol (I. Tim. 3, 9—10). Žal, da že sam ta glas Cerkve ne najde po vsem svetu vernih in pokornih ušes! Svet bi bil za čuda odrešen prokletstva, v katero ga pogreza greh tudi v časnem oziru!...

A s samim tem splošnim in le bolj posrednim delovanjem za zemeljsko blaginjo človeštva se Cerkev nikakor ni zadovoljila. Njena skrb je šla za človeštva posebnimi potrebami. Ena pglavitnih nujnosti je bilo ozdravljenje človeške družbe v njeni korenini, v družini. Poganstvo je bilo družino, to drevesnico človeštva, popolnoma razdejalo. Poganstvo je božjo ustanovo zakona, tisto trdno in nerazdružljivo zvezo med enim možem in eno ženo, pogazilo. Ne enoženstvo ni več držalo, ne enomoštvo, in sploh ne zakon sam v svoji nerazdružljivosti. — Pri Rimljanih so bile ob Kristusovem času zakonske ločitve tako na dnevnem redu, da rimske žene — kakor poroča Seneka — niso več štejele svojih let po številu konzulov, marveč po številu mož, ki so jih imele, in bila je že res posebna čast rimske matrone, ako je bila žena samo enega moža. Cesar Avgust si je sicer prizadejal, da bi z raznimi naredbami omejil zakonske ločitve in z obljubami utrdil zakonske vezi ter tako rešil temelje države — toda zaman! Kaj čuda, če je tako propadala človeška družba! Kdo ne vidi, da je na ta način obglavljen prvi in pravi namen zakona! Kdo ne vidi zlasti, da je tu izključena vsaka vzgoja otrok tudi le samo za koristne ude človeške družbe — in da čisto naravno otrok v takem moralnem ozračju ni pomenil nič: zato ga je tudi smel oče takoj po rojstvu zavreči, izpostaviti divjim zverem v plen ali žrtvovati gotovi smrti v zapuščenosti... Kdo ne vidi, da je tako zrahljana in oskrunjena zveza med možem in ženo tudi za moža in ženo pot v prepad! Zlasti za ženo... Kje je čast, kje je zemeljska sreča žene še dandanes pri onih ljudstvih, ki se ne zgrajajo nad mnogoženstvom in nad poljubno ločitvijo za-

kona...¹ — Vse to je dobro razumevala Cerkev v vseh stoletjih. Zato je po nauku Gospodovem vsekdar neprekršljivo čuvala enotnost in nerazdružljivost zakonske vezi. Dala je človeštvu nazaj oni zakon iz raja, od Kristusa še posvečen z zakramentalno milostjo; vrnila je staršem otroke in otrokom starše, možu je spet vcepila spoštovanje do žene in ženi je pridobila nazaj izgubljeno dostojanstvo; človeški družbi je položila iznova trden temelj obstanka v urejeni, ob pošteno npravno podlago zasidrani družini. Neizprosna je bila Cerkev v obrambi zakona in žene, kot njega šibkejšega dela. Če so kdaj letele strele njenih kazni na glave njenih nepokornih otrok, je bilo to gotovo vselej takrat, kadar je kateri s predrzno roko poizkušal razdreti sveto zakonsko vez. Tu so se papeži, navadno slabotni starčki po telesu, vsekdar izkazali za nepremagljive junake. Naj je veljalo, kar je hotelo: držali so! O angleškem kralju Henrik VIII. je papež dobro vedel, da si ga naredi za smrtnega sovražnika, če ne ustreže njegovi pohotni zahtevi in ne loči njegovega zakona s Katarino Aragonsko. Saj mu je bilo naprej povedano, da bo kralj odpadel od Cerkve, naredil sebe za papeža in potegnil za seboj svoje kraljestvo. Toda Rim je rajši žrtvoval tri kraljevine nego čast ene same zavržene in nesrečne žene.²

Kakor za pravo, od Boga urejeno razmerje med možem in ženo v družini, tako je pa Cerkev po svojih močeh vsekdar skrbela tudi za prave odnose med vladarji in podložniki v državi, pa tudi med gospodujočimi in služečimi v človeški družbi sploh. Oblast je v človeški družbi potrebna, najsibo že v družini ali v občini ali zlasti v državi. Zato je Cerkev zmerom zabičevala ljudem z apostolom: Vsak človek bodi višji oblasti podložen; ni namreč oblasti od drugod kakor od Boga; katere pa so, so od Boga postavljene. Kdor se tedaj oblasti ustavlja, se božji volji ustavlja... Zakaj božja služabnica je (oblast), maščevalka k strahu tistega, kateri hudo dela. Zatorej morate podložni biti ne samo zavoljo strahovanja, ampak tudi zavoljo vesti... Dajte tedaj vsakemu, kar ste dolžni: davek, komur (gre) davek, dac, komur dac, strah, komur strah, čast, komur čast. (Rom. 13, 1—7.) — Oblast pa ne sme biti nasilnost, zato ker pokorščina ne sme biti suženjstvo. Tisti, ki zapovedujejo, ne smejo oblasti zlorabiti, ne smejo pozabiti pravičnosti in ljubezni do podložnikov: in to ne visoki poglavarji držav, ne navadni gospodarji hiš in družin. Zakaj nad vsemi je le eden, ki je neomejeni Gospod vseh. — Tudi ta nauk je Cerkev vsekdar neustra-

¹ Prim. P. P. Roh, Vorträge, III. Str. 118 nsl.

² Roh, o. c. str. 120.

šenō oznanovala: Gospodarji, storite hlapcem, kar je pravično in prav, ker veste, da imate tudi vi Gospoda v nebesih, (Kološ. 4, 1.) Nasproti mogočnejšem, ki se prešernō zanj niso menili in so svoje podložnike ōmejevali zlasti v svobodi vesti, je ta apostolov opomin več nego enkrat z močno odločnostjo poudarila. Tako je Cerkev skrbela po svojih močeh za red in mir v človeški družbi in vsi vemo, da sta red in mir izmed največjih dobrin človeštva. Zato so po prizadevanju Cerkve prišli do svojih pravic prav tako pred kralji ljudstva in narodi, kakor pred gospodarji posli in uslužbenci. Pri odpravljanju suženjstva je bila Cerkev v prvi vrsti neumorno delavna. Beseda suženjstvo vzbuja sramotne spomine. Že nad samim številom sužnjev pri starih poganskih narodih se moramo zgražati. Tako so imele Atene ob času Periklejevem, v dobi svojega sijaja, 100.000 prebivalcev; od teh jih je bilo 60.000 sužnjev! In ob času največjega procvita rimske republike je bilo v Rimu — kakor poroča Cicero — med 1.200.000 prebivalci samo 12.000 takih, ki so kaj imeli; vsi drugi, veliko nad 1.000.000, niso imeli nič; a kdor ni nič imel, je bil sam imetje drugega, t. j. bil je suženj. Nič čuda, če se je znani Lukul pri svojih razkošnih pojedinah širokoustil, da ta ni pravi rimski meščan, kdor ne more postaviti na noge armade 40.000 sužnjev. Če je bilo to govorjenje nemara le prebahato, poročajo pa drugi, da je imel posamezni Rimljan res po 10.000 do 20.000 sužnjev.¹ In kakšna je bila usoda teh revežev! Bili so slabši nego tovarna živina — samo zato na svetu, da so robotali onim maloštevilnim nadljudem, ki so bili rojeni za razkošje in uživanje: fruges consummere nati... Brez vseh pravic! Gospodar je imel skoro neomejeno oblast nad življenjem in smrtjo svojih sužnjev. Nihče se ni brigal, tudi če je gospodar sužnja usmrtil brez vsakega vzroka. Prežalosten je bil stan bolnih sužnjev. Gospodarji so jih navadno metali kar na cesto. Tudi je veljala prečudna, nečloveška pravica, da so bili, če je gospodar umrl nasilne smrti, umorjen od kakega sužnja ali tujca — vsi njegovi sužnji obsojeni na smrt. Tako so bile vsled smrti gospodarjeve včasih pomorjene cele družine sužnjev.² — Proti takemu barbarstvu je nastopila Cerkev za človeške pravice sužnjev s svojim naukom in zgledom. S svojim naukom: da smo vsi ljudje stvari božje, vsi odrešeni z isto dragoceno krvjo Kristusovo — gospodar in suženj — vsi otroci božji in dediči božji, sodediči pa Kristusovi. (Rim. 8, 17.) Z zgledom pa: ko je

¹ Roh, o. c. str. 123. Prim. tudi Wilmers, Geschichte der Religion. VI. Aufl. Münster 1893. I. str. 199.

² Wilmers, I. c.

precej od začetka materinsko sprejemala v svoje naročje proste in sužnje in je pri službi božji klečal in pri ljubezenski gostiji sedel poleg gospoda kot enakoupravičenec tudi njegov suženj. Naenkrat Cerkev suženjstva odpraviti ni mogla. Bilo je nemogoče iz političnih in gospodarskih razlogov. Tudi je bilo treba svet poprej prekvasiti z novimi, krščanskimi nazori o delu, ki je dotlej veljalo za sramotno in poniževalno. A nikoli ni Cerkev nehala zavzemati se za milejšo usodo sužnjev; neprestano je pozivala k ljubezni in človekoljubnosti do njih; vsak čas je opominjala gospodarje, naj sužnje oproščajo in oproščene z vsem potrebnim preskrbljujejo. Dolgo je trajalo — a Cerkvi gre hvala, da je vsaj koncem 13. stoletja kupčija s sužnji v Evropi v prav vseh krščanskih deželah, z edino izjemo saracenskega dela Španije, popolnoma prenehala. Proti kupčiji z zamorci v Ameriki pa je Cerkev takisto odločno nastopila po svojih papežih in redovih, zlasti trinitarcih in jezuitih. Imena mož, kakor Petra Klaverja in kardinala Lavigerie-ja v tem pogledu ne bodo neznana nobenemu količjak izobraženemu človeku.¹

Toda ne samo za sužnje. — Cerkev je imela v vseh časih veliko srce za vse vrste revežev in siromakov. Nepregledno je nje delo na vseh poljih krščanske ljubezni in usmiljenja. Pojdite skoz stoletja — od prve Cerkve, ko so nalašč za to izbrani možje, diakoni, oskrbovali reveže, skoz srednji vek, ko so bili samostani brez izjeme velika pristanišča ubogih, ko so veliki svetniki razdajali vse svoje med reveže in slavni škofje prodajali cerkveno obleko in posodo, da so reševali siromake lakote in bede — pa noter v našo dobo, polno socialnega gorja, ko po vseh zavodih, ustavih, zavetiščih, bolnišnicah, sirotišnicah, najdenišnicah, kaznilnicah, poboljševalnicah, po vseh raznih društvih in organizacijah srečujete — koga? — duhovnike, redovnike, usmiljene brate, usmiljene sestre, požrtvovalne katoliške laike... pojdite tako skoz stoletja in recite: če ne hodi Cerkev po zemlji kakor nekoč Kristus — *benefaciendo*... dobrote, velike dobrote, veliko ljubezen, veliko usmiljenje deleč! O, brez dvoma! In čisto nemogoče je, pregledati to ogromno delo Cerkve, zlasti še, ker se je ona vedno ravnala po besedah Kristusovih: naj ne ve tvoja levica, kar da desnica — in so tako popolni izkazi o tem delovanju Cerkve zapisani le v knjigah večnosti.²

A kaj naj rečem v kratkem o delu Cerkve za človeško

¹ Prim. J. Klug, Gottes Reich. 7—14 Tausend. Paderborn, Schöningh. Str. 262—263.

² Klug, o. c. str. 294.

kulturo? V vseh stoletjih je veljalo: kamor je prodrla Cerkev, tja je prodrla tudi civilizacija. Danes je tako kakor nekoč: ko pride misijonar k poganskemu ljudstvu, naredi najprej iz divjakov ljudi, potem iz ljudi kristjane. Ustaliijo se bivališča, prične se obdelovati zemlja... Nepregledne daljave sveta so postale rodovitne na ta način. Nešteto krajev: selišč, vasi, trgov, velikih mest, celih pokrajin je nastalo tako, da so oznanovalci evangelija najprej začeli obdelovati celino, staviti svoje samostane, orati, kopati, uravnnavati svet naokrog; potem so se jele naseljevati okrog njih družine, ki so se učile od redovnikov poljedelstva, sadjereje, živinoreje, raznih spretnosti, rokodelstev, obrti itd. Tako sta v senci samostanov in Cerkve uspevala omika in blagostanje.

In kaj je storila Cerkev za znanost! O vi neiskreni, ki obrekujete Cerkev, da je ona sovražnica znanosti in napredka! Ali se nič ne sramujete? Izobrazbe vsem! To je bila parola Cerkve vsekdar. Po tem geslu je ona prva ustanavljala pri samostanih in škofijskih stolnicah ljudske šole, iz katerih so se razvile srednje šole ter najvišja torišča znanosti in napredka — univerze. Prva brez papeža ustanovljena univerza je bila šele ona v nemškem Wittenbergu l. 1502., potem ko so iz tal vesoljne Cerkve in njenega duševnega življenja, kakor pravi učeni Paulsen, v 14. in 15. stoletju zrastle že v Parizu, Bologni, Rimu, Raveni, Salernu, na Dunaju, v Pragi, v Heidelbergu, Erfurtu, Lipskem in še drugih nemških mestih sloveče univerze.¹ — Kolikò se je študiralo in raziskavalo, znanstveno delalo in pisalo v Cerkvi po prizadevanju Cerkve, s pomočjo Cerkve! Ali niso na vseh poljih na razpolago imena katoliških učenjakov svetovnega slovesa? Pojdite mimo njih — če morete...

Kateri vedi je Cerkev nasprotna? Naravnost povem: Tisti, ki taji Boga in vodi stran od Boga. — Zakaj? Zato, ker je taka veda potvara vede, ker tajiti Boga ni napredek razsvetljenega razuma, marveč nazadnjaštvo slepe strasti; ker voditi človeštvo stran od Boga ni blagoslov prave prosvete, marveč je prokletstvo lažikulture!

A zdaj — ah, zdaj bi še rad govoril! Kaj je storila Cerkev za umetnost! Umetnost, božja hčerka — kako bi je ne negovala Cerkev, najboljša mati! Pojdite samo v Rim! Poglejte tam vsa čuda stavbarstva in povejte, na kateri monumentalni zgradbi ni zapisano papeško ime! Pojdite po vatikanskih muzejih; strmite nad Michelangelovo žalostno Pietà pri sv. Petru ali nad njegovim razsrjenim Mozesom v s. Pietro dei Vincoli; pojdite po-

¹ Roh, o. c. str. 126.

gledat v Sixtino njegovo Poslednjo sodbo; izprehodite se po Loggiah in Stanzah, kjer veje veliki duh Raffaelov; poslušajte v svetišču sv. Petra pretresujoče akorde Palestri-novega Miserere ali Rossinijeve Stabat Mater; obiščite na Janikulu v samostanu S. Onofrio borno celico, kjer je umrl Torquato Tasso, in spomnite se pri tem še drugega nesmrtnega pevcu, Danteja Alighierija, ki ga še ni prekosil svet... in potem študirajte in uživajte, tedne, mesece, leto dni — dà, cela leta — in ne boste proučili, obsegli, izčrpali, kar je zrastle umetnosti na polju Cerkve, iz duš njenih zvestih sinov, samo doli v njenem središču, v njenem Rimu... A kje je potem vsa druga Italija, kje so vse druge dežele in kraljestva, kje je ves ostali kulturni svet!

Moram nehati! Kar sem povedal, to ni nič — v primeri s tem, kar je v resnici... Knjige, knjige, debele knjige — in ne pol ure in pet minut trajajoči govor! Tako velika dobrotnica je Cerkev Kristusova človeštvu tudi le v časnih blagih... O sovražniki njeni, vi pa jo s farizejskim očesom opazujete — observatis eam —: če bi jo mogli kako uničiti, če bi jo mogli kako upropastiti... *Ecrasez l'infame!* kličete: Proč z malopridnico!... Kakšen je ta klic? Ali je premišljen — ali brezmišeln? Ali je iz razuma — ali iz strasti? Ali je plemenit — ali je podel? Odgovorite — odgovorite! Ne meni — marveč človeštvu, svoji vesti in Bogu! Amen.

Šesta nedelja po binkoštih.

Homilija.

Gospod Jezus Kristus je okrog hodil, dobrote deleč, pravi sv. pismo: največja dobrota je bil njegov nauk: z njim je ljudstvo pripravljal k sv. veri in zveličanju. Ker pa je vedel, da je človek slab, čutnosti podvržen, ki marsikaj ne verjame, ako mu njegova čutila ne reko, res je tako, zato je Jezus čudeže delal; tako je bilo ljudstvu mogoče s čutili zaznati in prepričati se, da je Jezus res Bog, torej tudi njegov nauk božji nauk. Vendar pa njegovi čudeži niso bila le gola dejanja, namenjena čutnemu spoznanju: čudeži, njihov predmet, njihove okoliščine, njihove oblike niso bili brez naukov. Gospod je znal tudi zunanjim znamenjem svojih čudežev dati notranji pomen; tudi čudež današnjega evangelija je zelo bogat po

svojem notranjem pomenu, poučen za nas. Poglejmo danes, česa nas uči. Evangelij nam pripoveduje, da je Gospod čudežno nasitil lačno ljudstvo. Ta čudež tedaj sega v vsakdanje življenje. In nauk iz tega čudeža se dotika tudi našega vsakdanjega življenja. Poglejmo, v čem in kako.

I. Dogodek, ki smo ga brali v današnjem evangeliju, nas uči, kaj storimo, da bomo prejeli iz božjih rok vse tisto, kar nam je tudi za naše telesno življenje potrebno. Jezus sam je rekel o ljudstvu: »Tri dni so že pri meni;« nekaj izmed teh jih je oddaleč prišlo. Vsi pa so zapustili svoj dom, se niso bali težavnosti potov, se niso menili za lakoto in žejo, le zato, da so mogli priti in ostati pri Jezusu iz Nazareta, velikem preroku in čudodelniku, da so mogli poslušati njegovo mogočno besedo: »Zakaj on je govoril kot tak, ki ima moč in ne kakor pismarji in farizeji.« Res, da jih je bilo med njimi veliko, ki so prišli iz gole radovednosti, vendar velika večina je v Jezusu videla obljubljenega Mesijo, ki je imel ustanoviti božje kraljestvo na zemlji: velika večina ljudstva je tedaj iskala pri Jezusu božje kraljestvo in njegovo pravičnost. Gospod Zveličar pa je svoje besede zastavil, da bo tistemu, ki išče najprej božje kraljestvo in njegovo pravičnost, vse drugo telesno potrebno privrženo. In to svojo besedo drži Kristus tako natančno, da seže celo po čudežu, kjer omagajo naravna sredstva: Dvakrat je že s čudežem pomagal lačnemu ljudstvu, ki je, poslušaje ga, pozabilo na svoje telesne potrebe. — Današnji dogodek potrjuje Jezusove besede, nas tedaj zopet uči, da iščimo najprej božje kraljestvo. Mnogo pa je kristjanov, ki ono, kar bi jim bilo privrženo, z vso skrbjo iščejo, to pa, kar bi morali iskati, zanemarjajo. Pozabili so, da je »vsak dobri dar in vsako popolno darilo od zgoraj, od očeta svetlobe«, kakor pravi sv. Jakob. (1, 17.) Hočejo namreč doseči vse brez Boga. Noč in dan delajo, napenjajo vse svoje moči, so čudovito iznajdljivi v sredstvih, ki naj bi jim služila v dosego njihovega smotra, so brezobzirni, kjer je le treba, posebno pa tam, kjer jim vera kliče »stojte«: za ono, kar bi jim bilo privrženo, to je, kar bi z manjšim trudom dosegli, pa z večim blagoslovom uživali, se pehajo, za to pa, kar je najbolj potrebno, zveličanje svoje duše, se ne zmenijo. In ker je to naziranje, to ravnanje skoraj splošno, zato pada med nami blagostanje, ubožava ljudstvo, se širi revščina in nezadovoljnost, z njo pa se ruši red v človeški družbi. O, res je, res, kar pravi sv. pismo: »Ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, ki jo zidajo; ako Gospod ne varuje mesta, zastonj čuje, kdor ga varuje.« (Ps. 126, 1.)

II. V evangeliju berem dalje: »Ukazal je množici sesti po tleh.« Najbrž jo je dal tudi primerno razdeliti po trumah, kakor pri prvem čudežnem pomnoženju kruha. Saj je bilo to že zaradi redne delitve in zaradi dostojnosti potrebno. Sedaj pa — kdo je ta, ki jim je preskrbel kruha? Bog, kaj ne? Kruh je čudežni kruh, dar njegove milosti, vsemogočnosti in ljubezni. Ljudstvo ga sprejmi iz njegovih božjih rok, ga uživaj v njegovi božji navzočnosti.

Kaj pravite, čigav dar pa je kruh, je živež, ki ga mi vsak dan uživamo? Ali ne božji dar? Sv. Avguštin pravi: »Isti Bog, ki je v svojih rokah pomnožil kruhe, isti Bog pomnoži setev nekoliko zrn v bogato žetev.« (Tract. XXIV. in Joan.) Potemtakem, ni-li kruh, ki ga mi uživamo, tudi ravno tak čudežni kruh? Kaj ni to še večji čudež, da Bog toliko milijonov ljudi preživlja z malo zrnj žita, kakor oni, ko je nasitil le nekoliko tisoč ljudi? Zato pravi sv. Avguštin: »Večji čudež je vladanje sveta, kakor pa nasičenje 5000 ljudi s peterimi kruhi; in vendar onega ne občudujemo tako, kakor se čudimo temu, ne sicer zato, ker bi bil ta večji, ampak ker je nenavadnejši.« (Ibid.)

Dalje, isti Bog je, ki nam daje hrano, kakor je po apostolih dal razdeliti pomnoženi kruh med ljudstvo; isti Bog je tudi med nami, ko uživamo telesni živež, kakor je stal sredi med množico, ki je strme zrla v ta čudež božje vsemogočnosti in ljubezni.

Sedaj pa, predragi, sami sodite, če je naš vsakdanji kruh dar božji, obenem čudežni kruh, ki ga nam Bog sam daje in je zraven pričujoč, ko ga uživamo, povejte mi, ali ni naša dolžnost, da ga uživamo z vso spoštljivostjo, in zbranostjo in rednostjo, v svesti si, da je Bog med nami, ki gleda, kako ravnamo z njegovimi darovi? Ali pa delamo tudi tako? Se li ne zgodi dostikrat, da sedemo k mizi le samo z mislijo na jed in pijačo, da bi ustregli svoji požljivosti? Da sedemo k mizi med smejanjem, norčevanjem in klepetanjem, brez prave dostojnosti in zbranosti, tako da se plemenitejših čutil, boljših misli še zavesti ne moremo? »Pomisli«, pravi sv. Avguštin, »da si prišel k mizi, pokrepčaj se, ne pa napake delat.« (Super Ps. 34. v. 1. sermo. 1.) »Tisti, ki mislijo le na nasladnost pri jedi, niso boljši od živali,« so besede sv. Krizostoma. Bog nam pogrinja mizo, sedimo tedaj k nji tudi s primerno dostojnostjo.

III. V evangeliju beremo dalje: »In je vzel sedmere kruhe in je zahvalil ter razlomil...« (Luk. 9, 16.)

Pokazal nam je s tem, kaj nam je storiti pred zažitjem božjih darov. Njegov pogled proti nebu je bila

molitev, ki je »povzdigovanje duha k Bogu« (Lavr. Just.), uči nas pa, da molimo pred jedjo, prosimo blagoslova nad njo, in zahvalimo Boga, delivca vseh dobrot, za ta novi dar njegove ljubezni. Prav ima sv. Janez Damaščan, ko pravi: »Miza, pri kateri ni spomina na Boga, se ne razločuje od hleva, od jasli neumnih živali.« (Parall. Libr. 2, 5.)

Veliko je ljudi, je družin, ki ne molijo pred jedjo in po jedi. Jed in pijačo ali nimajo za dar božji, tedaj tudi ne prosijo zanj, se ne zahvalijo zanj; ali se pa sramujejo, pred jedjo in po jedi moliti. Kaj bi rekli o beraču, ki noče prositi, ki se sramuje prositi, ali pa kar je še huje, ki ne pozna hvaležnosti za prejeti dar? Ali pa nismo mi vsi pred Bogom le berači, ki bi morali od lakote umreti, ko bi se Bog nas ne usmili? In človek, berač pred Bogom, se sramuje moliti pred jedjo in po jedi? Seveda veren človek se drugače vsede k mizi, kakor pa neveren ali slaboveren: veren kristjan posnema Jezusa in moli pred jedjo in po jedi. — Ali ste že katerikrat slišali to-le primero? Malo trda je, pa zato toliko boljša: tisti ljudje, ki ne molijo pred jedjo, so podobni svinjam, ki v gozdu želod žro, kvišku pa proti hrastu, odkoder je želod, nikoli ne pogledajo. Pišče pogleda proti nebu, ko pije, v zahvalo svojemu Stvarniku, tako so nam otrokom pravili mati.

IV. Kaj pravite, ali so se ljudje v pričo Jezusa morebiti slabo obnašali, godrnjali nad jedjo, prerivali se, zavidali drug drugega za kruh, ali med jedjo nespametno, pregrešno govorili? Jaz mislim, da ne. Gotovo so pazljivo in mirno sledili Gospodovemu ravnanju, z veliko spoštljivostjo sprejeli iz njegovih rok čudežni kruh in potem tudi zdržali se vseh neprimernih opazk. Nekaj nauk iz med mnogih posnamemo iz tega obnašanja ljudstva. Veste, kje in kdaj se ljudje najbolj pregreše s svojim jezikom? Ravno pri jedi. Opravljanju in nespodobnemu govorjenju je pri jedi prilika kakor nalašč dana. Pri mizi, pri kateri se ne molj prej, se takemu govorjenju ni čuditi; gotovo pa je zelo obžalovanja vredno, da se pri kristjanih tako govorjenje začenja in končuje z molitvijo. Res, da ne molijo zato, ampak zavoljo jedi, proseč blagoslova; če pa prosijo blagoslova, naj ga sami potem ne odganjajo med jedjo z neprimernim govorjenjem.

V. Koncem evangelija berem: »In so pobrali ostanke koscev, sedem jerbasov.« Ljudstvo je tedaj vedelo ceniti božji dar; kar niso snedli, so skupaj pobrali, morebiti v poznejšo lastno porabo, ali pa so ostanke razdelili pozneje med reveže, kar je bilo še lepše. Tudi iz tega lahko povzamemo zase lep nauk. Ljudstvo je za potrebo jedlo, drugo pa, kar je ostalo, je prihranilo za pozneje, zase, ali za reveže. Kaj mislite, ravnaajo le tisti kristjani

prav, ki v času obilnosti ne poznajo mere pri uživanju? Koliko je takih, ki včasih ne vedo, kaj bi si vse in koliko privoščili, ki zapravljajo z dragoceno jedjo in pijačo, kadar kaj imajo, potem pa zopet stradajo! Vidite, to pa se pravi zapravljati in nezmerno živeti. Čemu marsikdo en dan zapravi z dragoceno jedjo toliko, kolikor bi morebiti porabil tri, štiri dni za navadno, tečno hrano?

Vi premožni ljudje si pa ta-le rek sv. Jeronima zapomnite: »Tvojo mizo naj poznajo reveži in tujci kot gostje s Kristusom.« Zakaj pustite, da se vam pokvari, kar je ostalo od vaše mize, kakor pa da bi to poslali kakemu revežu, posebno bolniku? O kako rado se ponavlja, kar berem v sv. pismu: »Bil je neki bogat mož, ki se je oblačil v škrlat in tančico in se je vsak dan imenitno gostil. In je bil neki ubožec, po imenu Lazar, ki se je želel nasititi od drobtin, ki so padale od mize bogatina, pa mu jih nihče ni dal; ampak psi so lizali njegove rane.« (Luk. 16, 19—21.) O, kolikokrat je res domač pes sit, revež pa pride in odide lačen od hiše! To je tudi en prizor iz socialnega našega življenja, ki se je odtujilo Kristusu in njegovemu zgledu ter nauku.

Glejte, to-le bi tedaj bilo, kar se učimo iz današnjega evangelija, namreč: iščimo najprej božjega kraljestva in njegove pravice, drugo nam bo privrženo; uživajmo božje darove s hvaležnostjo do Boga, uživajmo jih dostojno in zmerno, in ne pozabimo pri tem revežev, če nas je Bog blagoslovil in nam dal več, kakor je nam samim neobhodno potrebno. Oskrbniki smo namreč le božjih darov in ne posestniki, tedaj jih moramo tudi uporabljati ne po svoji, ampak po gospodarjevi božji volji. Božja volja pa je, da pri skrbi za časno ne pozabimo na večno, da ne pozabimo, da je duša več kot jed. Božja volja je, da si s telesnimi dobrimi deli krščanskega usmiljenja pridobimo prijateljev, ki nas bodo, kadar bomo omagali, vzeli v večna prebivališča. Amen.

P. Jeronim Knoblar.

Sedma nedelja po binkoštih.

O krivih prerokih.

Naloga prerokov je bila dvojna: po božjih navdihih napovedovati prihodnje reči in pa ljudi učiti ter svariti pred grehom. Med dobrimi in pravimi preroki pa so včasih nastopali tudi krivi, lažnivi preroki, ki so ljudi napačno učili, dajali njihovim grešnim razvadam potuho in jih

celo zapeljevali v razne pregrehe. Pred temi je Gospod Jezus ljudi svaril. Pravi, da prihajajo v ovčji obleki, znotraj pa so zgrabljivi volkovi, t. j. na zunaj se kažejo krotke in nedolžne, kakor da jih je sama dobrota in poštenost; v resnici, v srcu so pa hudobni, hinavski, lakomni in pohotni kakor volkovi.

V širšem pomenu pa tu ni misliti samo na preroke, ampak sploh na ljudi, ki nas hočejo pohujšati ali v kak greh spraviti, torej na zapeljivce in zapeljivke. To so tisti »krivi preroki in prerokinje«, pred katerimi Kristus Gospod tudi nas svari. — Zato hočemo danes premisliti, kdo bi utegnil biti za nas »krivi prerok«, da se ga bomo, poslušni Gospodovemu opominu, skrbno varovali.

Bog Vam daj prav razumeti in si k srcu vzeti! Vsak stan ima svoje nevarnosti. Zato pojdemo kar po stanovih!

1. »Krivi preroki« za može so: 1. Pijančial i »vinski bratci«, ki te z medenimi besedami in s preroško zgovernostjo vabijo v gostilne, žganjarne, zidanice in hrame na nezmerno pijančevanje. In morda ravno ob nedeljah in praznikih, ko bi moral v cerkev iti. Od maše te odvrčajo, v pijanost te obračajo. — Obrni jim hrbet in stori se gluhga, pa beži pred njimi, da ne boš zaradi njih že tu nesrečen, tam pa večno pogubljen; zakaj kdor hodi mimo cerkve v gostilno, bo šel mimo nebes v pekel.

2. Tiste osebe, ki ti prodajajo in vsiljujejo opojne pijače. Poznajo tvojo slabost, da rad »pregloboko pogledaš v kozarec«, pa te zlorabijo za svoj žep in »gredo na roko« tvoji slabosti, pa če nimaš denarja, ti dajo še »na kredo« in sladko govore: boš pa pozneje plačal, ko bo več skupaj ali pa boš prinesel kakega živeža, saj se nič ne mudi! Tako se maže pot v pekel! O nesrečna pijača! Iz koliko mož je napravila že propalice, iz koliko gruntarjev berače, kolikim je že prerani grob izkopala in jih v pekel zvrnila!

3. Igravci, ki ti hvalijo igro in te vabijo k njej, češ, saj to ni nič hudega, za male krajcarje se malo pokratkočasimo. Če to ni nič nevarnega, pa vprašam: koliko jih je pa že pri kvartah obogatelo in prišlo v nebesa? Kvarte in pijača so nevarna igrača. Marsikdo je prišel pri njej ob vse, pogubil si dušo in telo!

4. Oni, ki te odvrčajo od prejemanja sv. zakramentov. K temu je pogosto kaj malega treba. Navadno zadostuje pri mlačnežih že samo porogljivo vprašanje: »Kaj boš hodil k spovedi? Kaj boš hodil k obhajilu?!« To je isto kakor vprašati: »Kaj boš hodil v ne-

besa?« No, če nočeš v nebesa, boš šel pa v pekel s tistimi svojimi lažnivimi preroki vred.

II. Krive prerokinje za žene so: 1. Tiste osebe, ki ti prav priliznjeno prijazno prinašajo pošte, kaj je kdo čez tebe govoril. Ali ti je s tem kaj pomagano? Prav nič! Samo huda si, da še morda spati ne moreš, pa se kregaš, kolneš, sovražiš in opravljaš ter obrekuješ v zameno. Večja sovražnica ti je ta, ki ti pošte nosi, kakor ona, ki je morda res kaj čez te rekla. Najbrže se še zlagala ni; saj nisi svetnica ne!

2. One, ki te odvrčajo od pogostega prejema sv. zakramentov, od Marijine družbe in drugih cerkvenih družb in bratovščin, kjer bi lahko kaj več storila za svojo dušo in za duše svoje družine. Tiste, ki te od tega odvrčajo, so navadno same slabe matere in slabe gospodinje in jih je sama nevoščljivost, pa ne morejo videti, da bi druge žene lepše živele kakor one. Ako boš take »prerokinje« poslušala, boš daleč prišla, pa ne dobro, ampak na slabo stran.

III. Krivi preroki za fante: 1. Slabi tovariši, ki te s tako prijaznostjo vabijo k ponočevanju, kakor bi se šlo za božjo pot ali vsaj za kako imenitno gostijo. Tam pa ti s pohujševanjem zastrupljajo srce in življenje. Ponočevanje je hudičeva šola. Gorje mu, kdor zahaja vanjo! Naučil se bo vseh grdobij, zlasti nečistosti. Za njegovimi grdobijami pojde pa za petami sramota, nesreča, žalost, prekletstvo in pogubljenje. Koliko fantov je kaznovanih z večno nočjo v peklu, ker so tu zlorabili noč in skrivali ž njo svoja sramotna dela. S čimer kdo greši, s tem bo kaznovan.

2. Tisti, ki te odvrčajo od sv. zakramentov, ki si jih med vsemi stanovi najbolj potreben. V nobenem stanu ni take strahovlade kakor ravno med fanti. Kakor hitro kak fant malo lepše živi in se malo večkrat približa obhajilni mizi, že planejo po njem s psovkami, priimki in zavajljivkami, kakor da je kradel ali celo ropal. — Fant, bodi neustrašen in odločen! Ne boj se jih, kaj ti pa morejo! Boj se Boga, pa le Njemu lepo služi in si skrbi za dušo!

3. Tisti, ki te vabijo na pijančevanje. Marsikateri fant misli, da se s tem postavi, ako je pijan, pa se v pijanosti neumno in surovo obnaša; češ »mladina se mora iznoreti«. Ta beseda je popolnoma napačna. Prava se tako-le glasi: »Mladina mora pošteno živeti, ako hoče pozneje srečo imeti.« Če pa fant pijančuje in nori, si srečo svojo zamori in se v prezgodnji grob zvali. Ne poslušaj torej lažnivih prerokov, ki te vabijo k grešnemu uživanju, zakaj ponujajo ti strup, ampak »spominjaj se svojega

Stvarnika v dnevih svoje mladosti, predno pride čas bridkosti in se bližajo leta, o katerih boš moral reči: ne dopadejo mi « (Pridig. 12, 1.)

IV. Krivi preroki in krive prerokinje za dekleta so pa: 1. Nesramni zapeljivci, ki ti prijazno govore in hvalijo tvojo lepoto in druge lastnosti. Zdi se ti tako dober in pameten kot prerok in se čudiš, kako ga more kdo za slabega imeti. Ti sirota ga seveda sodiš po medenem jeziku in priliznjenem obrazu, v srcu pa ima strup nečistosti, ki ti ga namerava zaudati. Zdi se ti nedolžen kot jagnje, v resnici pa je pohoten volk, ki samo čaka prilike, da bi ti ukradel največje tvoje bogastvo: nedolžnost in poštenost. — Žalostno je, da je mnogo deklet, ki verjamejo takim krivim prerokom in gredo na njihove goljufne limanice, pa se ogoljufajo za svojo deklinško čast in srečo za celo življenje. — Dekle, beži, beži pred gadom, da te ne piči!

2. Krive prerokinje so tista slaba dekleta, ki te odvrčajo od krepostnega krščanskega življenja, prejemanja sv. zakramentov, od Marijine družbe itd. in te vabijo v gostilne, na ples, v mešano družino in druge nevarne prilike. K temu jih priganja sama hudičeva nevoščljivost. Same so slabe in nemirno žive, pa ne morejo videti drugih dobrih in srečnih. Taka deklina je velk v krilu! In tembolj nevaren, čimbolj se nedolžen zdi. — Čudno! Eno samo pregovarjanje take ničvrednice pogosto več doseže na slabo stran, kakor 10 shodov Marijine družbe na dobro stran! Vidi se, da ji pomaga sam satan, ki je povsod tam zraven, kjer se zapeljujejo duše. — Dekle, ne poslušaj zvite kače, da ne zapraviš raja svoje srčne sreče, kakor Eva!

Končno omenjam še one krive preroke, ki jih je zdaj po svetovni vojni največ, ki begajo in mešajo vse stanove na vseh koncih in krajih. To so oni, ki vam zabavljajo čez Boga in čez vero, čez Cerkev in čez duhovščino. Ti imajo sprieno srce in prazno glavo, a namazan in strupen jezik. In pri svojem zabavljanju se drže strašno modri in učeni, četudi zna ta ali oni komaj brati in pisati ali pa še to ne. Pa iz tega si nič ne store: čim krajša jim je pamet, tem daljši jim je jezik in s tem si pomagajo, ko si ne morejo s pametjo. No, ti ljudje ne bodo ne Cerkve premagali, ne vere zatrli, lahko pa vam vero omajajo in srce zastrupijo, ako jih poslušate. Sv. apostol Pavel je tudi to nevarnost napovedal, ko je rekel: »Prišel bo čas, ko zdravega nauka ne bodo trpeli, temveč si bodo po svojih željah izbrali učeničke, ki ušesa žgačejo; in bodo od resnice ušesa odvrčali, k basnim pa se bodo obračali.« (II. Tim. 4, 3—4.)

Glejmo torej, da ne bodo te apostolove besede tudi nas zadevale, da ne bomo svojih ušes od resnice sv. vere odvrčali in jih k praznim ter hudobnim marnjam sprijenih brezvercev obračali in si dali krasti največje bogastvo — sv. vero!

Pokazal sem vam »krive preroke«, ki vas odvrčajo od pravega in vas obračajo na kriva pota. Nevarni so kot kače, kot volkovi, pa četudi se vam kažejo nedolžne kot jagnjeta, prijazne kot bratje in sestre. Gorje mu, kdor jim verjame! Spravili ga bodo v greh in nesrečo, pa bo preklinjal enkrat njihovo hudobijo in svojo lahkomiselnost. — Varujmo se jih! Ne poslušajmo njihovega lažnivega glasu, ampak glas večne Resnice, Boga sv. Duha, ki vsakemu izmed nas tako lepo in resno naroča, rekoč: »Moj sin, ako te grešniki vabijo, ne vdaj se jim. — Moj sin, ne hodi z njimi, zdrži svojo nogo od njihovih potov, zakaj njihove noge teko v hudo.« Amen. (Prov. 1, 10, 15—16.)

M. štular.

Osma nedelja po binkoštih.

Po smrti je posebna sodba.

Daj odgovor o svojem oskrbovanju!

Luk. 16, 2.

Silno resnico nam kliče današnji evangelij: »Daj račun o svojem oskrbovanju!« Mi nismo, predragi v Gospodu, neodvisni in svobodni gospodarji svojih dejanj, ampak samo oskrbniki nebeških darov. O vsem tem, o svojih dušnih zmožnostih in njihovi rabi, o telesnem delovanju, o svetnem premoženju in njegovi uporabi, bomo morali enkrat natančen račun položiti pred vsevednim Bogom. In to se bo zgodilo precej po naši smrti v posebni sodbi. Ne bežimo pred to resnico, ki je važna za čas in večnost, ampak ravnajmo modro kakor krivični hišnik, da bomo lahko obstali pred božjo sodbo, kadar obnemoremo, in nas sprejme Bog vsled dobrih del v večna bivališča. Zato razdelimo današnji govor v dva dela, ki obsegata dve važni resnici: 1. je posebna sodba po smrti; 2. ta sodba je odločilne važnosti za nas.

Usmiljeni Jezus! Ne bodi naš sodnik, ampak odrešenik!

I. Po smrti je posebna sodba, kateri ne more nihče ubežati. To nam priča sv. pismo, cerkveni očetje in naša lastna pamet in zahteva našega srca.

Sv. Duh opominja: »Veseli se, mladenič, svoje mladosti in tvoje srce bodi dobre volje v svojih mladih dneh in hodi po željah svojega srca; toda vedi, da te bo zavoljo vsega tega Bog poklical k sodbi.« (Pridig. 11, 9.) In resno konča sveto knjigo z besedami: »Boj se Boga in izpolnjuj njegove zapovedi, ker to dela človeka popolnega. In za vse, kar se zgodi, bodisi dobro ali hudo, bo Bog poklical pred sodbo zaradi vsakega prelomljenja.« (Prid. 12, 13, 14.) In apostol narodov piše: »Odločeno je človeku enkrat umreti; potem pa pride sodba.« (Heb. 9, 27.) In nadalje: »Ti pa, kaj sodiš svojega brata? ali ti, kaj zaničuješ svojega brata? Saj bomo vsi stali pred sodnim stolom Kristusovim... In slednji od nas bo dal zase račun pred Bogom.« (Rim. 14, 10, 12.) »Vsi se moramo prikazati pred sodnim stolom Kristusovim, da slednji prejme v svojem telesu, kar je storil: ali dobro ali hudo. (Kor. 5, 10.) »Ali mar meniš, o človek, da boš ubežal sodbi božji?« (Rim. 2, 3.) Ali potrebujemo še večjih dokazov?

Sicer pa tudi ne more drugače biti. Bog je dal človeku pr o s t o v o l j o, s tem ga je odlikoval pred vsemi stvarmi, postavil ga je za kralja čez vse stvarstvo. Te odlike pa ni dal človeku zato, da bi se on nič ne menil za Boga. Ne. Ker je od Boga, mora živeti za Boga. Saj kliče psalmist: »V s e s l u ž i T e b i !« (Ps. 118, 91.) Kar pa delajo brezumne živali po svojem nagonu nesvestno in prisiljeno, zato pa tudi brez zasluženja, to mora človek storiti prostovoljno in zaslužno. Prosto mora človek Bogu služiti s svojim razumom, z dušo in s telesom. To prostovoljno službo zahteva sam po Mozesu: »In sedaj, Izrael, kaj drugega zahteva Gospod, tvoj Bog, od tebe, kakor da se ga bojiš in hodiš po njegovih potih, da ga ljubiš in mu služiš iz celega srca, da izpolnjuješ zapovedi božje... Zato pa boj se Gospoda, njemu samemu služi in ostani mu zvest.« (5. Moz. 10, 12, seq.) V ta namen je človeku Bog natančno razodel svojo voljo; s svojim razodenjem mu je dodal polno plemenitih in krepkih nagibov, da bi se rad in z veseljem držal božjih zapovedi. Zato mu je navrgel neizmerni zaklad milosti; zato mu je ustvaril tako srce, ki po Bogu hrepeni in se samo le v Bogu vpokoji in svoj mir dobi. Zato mu je dal dvojno bivanje: kratkotrajno tukaj na zemlji in večno pri sebi v nebesih; zato je dal vsakemu gotovo mero časa, v katerem lahko pokaže svojo ljubezen do Boga.

Zato slednjemu izmed nas Bog kliče: »Pomisli, da sem danes pred teboj postavil življenje in smrt, srečo in

nesrečo... Nebo in zemljo pokličem za pričo, da imaš na izbiro življenje in smrt, blagoslov in prokletstvo. Izberi si torej življenje, da boš živel, da boš svojega Boga ljubil, poslušal njegov glas in mu ostal zvest.» (5. Moz. 30, 1. seq.)

Ko torej človek dokonča svoj zemski tek, je nujno, da na meji med časom in večnostjo položi svoj račun. V onem trenutku ga Bog tako razsvetli, da spozna vsa svoja dejanja, dobra ali slaba, kakor v odprti knjigi. Duša spozna in prizna, kakšna usoda jo čaka po neskončni božji pravičnosti.

Tej sodbi ne more nihče ubežati, in naj bi bil tudi najmogočnejši človek na zemlji, in naj bi imel vesoljni svet, ker vsakdo je božja stvar in nič drugega. Zato beremo pri Jobu (19, 29): »Vedite, da je sodba!« Naj človek počne, karkoli hoče; naj se meni za Boga ali ga pa taji, naj mu služi ali ga zaničuje, naj to veruje ali ne, naj je prvi človek na zemlji ali pa zadnji berač; vse to ničesar ne spremeni na stvari: za vsakega pride trenutek sodbe in takrat bomo zaslišali glas Gospodov: »Daj račun o svojem oskrbovanju!« In v Skr. razod. beremo (3, 11): »Glej, jaz pridem hitro in moje plačilo je z menoj, da povrnem slednjemu po njegovih delih.«

II. Da, Gospod bo povrnil vsakemu po njegovih delih. Zato je ta posebna sodba tako važna, ker so njene posledice tako silno važne in dalekosežne. Kadarkoli začno govoriti svetniki o posebni sodbi po smrti, postanejo njihove besede silno resne in pretresljive. Ta misel jih je navdajala s strahom in trepetom po Pavlovih besedah. Po-božni kralj David je trepetaje prosil (Ps. 142, 2): »Gospod, ne hodi v sodbo s svojim hlapcem!« In trpin Job se je vprašal s strahom (31, 14): »Kaj bom storil, ko bo vstal Gospod soditi? In ko bo vprašal, kaj mu bom odgovoril?« Od svetnikov naj navedem samo besede sv. Efrema: »Tulijo naj grešniki in jokajo nad menoj, ki so mi podobni. Strašen je dan tvoje sodbe, o božji Zveličar, kadar bodo razodete skrivnosti grešnikov. Zato trepečem in groza me navdaja; ker moji grehi presegajo vso mero. O dobri in usmiljeni, po svojem usmiljenju mi bodi milostljiv.« Predragi v Gospodu! Zares, kdo se ne bi bal sodbe po smrti? In to radi dveh stvari:

1. Ta sodba odloči nepreklicno naše najvažnejše vprašanje, vprašanje za vedno, vprašanje, ki odloči našo končno usodo. Zato pravi sv. Alfonz: »O trenutek, od katerega zavisi večnost!« Pri tej sodbi gre za to, ali večno srečen, tako srečen, da se ne dá z nobeno besedo izraziti, da si večje sreče ne moremo niti misliti, ali pa večno in neskončno nesrečen, tako nesrečen, da bo pogubljeni celo večnost preklinjal, dan in uro svojega rojstva. Ali se mar

bo šalil in norčeval mož, ko ga peljejo na vislice, ali bo brezbrizen človek za pravdo, pri kateri mu gre za življenje ali smrt, za izgubo ali ohranjenje vsega premoženja? In sedaj se zamislimo sami v enak položaj.

Vse življenje mora plavati pred našim duhom usodna misel: »ali — večno srečen, ali — večno nesrečen.« Ta usodepolni »ali — ali« nas bo gotovo enkrat zadel. Ne smemo torej lahkomišlno tjavendan živeti, ampak naša pamet nas sili, da se resno vprašamo: ali bomo mogli obstati ob onem dnevu, ali smo pripravljeni na račun in odgovor? Da, v resnici: »Bog bo vsakemu povrnil po njegovih delih,« pravi apostol. (Rim. 2, 6.) In na drugem mestu (Gal. 6, 8): »Kar človek seje, to bo tudi žet. Kdor seje v mesu, bo tudi od mesa žet pogubljenje; kdor pa seje v duhu, bo od duha žet večno življenje.«

2. Premislimo pa še eno, predragi v Gospodu, to namreč, da se ta trenutek nam vedno bolj približuje. Vedno, vedno smo bližje večnosti in sodbi in ta sodba človeka večidel zadene takrat, ko najmanj na to misli in pričakuje. Kdaj pridemo k sodbi? Tega nihče ne ve, noben človek, noben angel, ampak edino-le Bog. Vsaki dan je lahko za nas zadnji in je v resnici za mnoge tisoče po zemlji zadnji dan. Ko ta ura udari, se ne da nič več popraviti in premeniti. Da se pa ne moremo izgovarjati, zato nas tolikrat opominja in opozarja sv. pismo na to važno resnico. Sv. apostol pravi (Hebr. 10, 31): »Strašno je pasti v roke živega Boga« in Zveličar sam nas svari z besedami (Skr. raz. 3, 2): »Pazite... Ako ne boš čul, tedaj pridem k tebi kakor tat in ti ne boš vedel, ob kateri uri bom prišel.« In na drugem kraju pravi: »Ne veste ne ure, ne dneva. Sin človekov bo prišel ob uri, ko se ne nadejate.« To vidimo v današnji priliki. Krivični hišnik je živel brezskrbno v veselju; kar naenkrat zagrmí glas gospodov: »Daj odgovor o svojem gospodarstvu!« Evangeljski bogatin se je ravno pripravljaj, da bi nove žitnice naredil, da bi začel udobno živeti, ko zasliši sodnikov glas: »Norec! Še to noč bodo tirjali od tebe tvojo dušo.« (Luk. 12, 21.) In ali nam ne dokazuje istega sedanja svetovna vojna in neštevilne žrtve, katere tirja? Predragi v Gospodu! Vse to je resnica, neizpodbitna resnica: sodbi ne moremo ubežati. Bodimo torej modri kakor današnji oskrbnik in pripravimo se za sodbo še o pravem času. Sedaj je še čas milosti, porabimo torej ta čas. Saj Bog noče smrti grešnika, ampak da zapusti svoj pot in se zveliča. Poglejmo na križ in si mislimo: Ta Kristus, ki sedaj razprošira svoje roke in nam ponuja odpuščanje, ta Jezus, ki preliva svojo kri v našo spravo, ki hodi za izgubljeno ovco in jo išče, ta nas bo enkrat sodil in morda prav kmalu, gotovo pa

prej kakor mislimo in pričakujemo. Jezus nas gotovo dobi ali kot usmiljeni odrešenik ali kot strašni sodnik. In to je v naših rokah. Znani dunajski apostol p. Abel pripoveduje, da je poznal gospo, ki je živela ločena od svojega moža in čisto brez vere. Po posredovanju jo nekoč obišče, da bi ji dal kak opomin. A pri pogledu na jezuita napade gospo taka besnost, da so morali zdravnika poklicati. Za slovo ji je rekel pater: »Gospa, ostanite srečna, a pomnite to. Naš Gospod Jezus vas gotovo enkrat dobi, ali kot usmiljeni odrešenik, ali kot strašen sodnik.« Čez leta dobi p. Abel pismo od te gospe. Piše mu, da se je spravila z Bogom in s svojim možem. Spreobrnile so jo besede patra Abela, katere so ji donele vedno v ušesih: »Jezus te gotovo dobi, ali kot odrešenik ali kot sodnik.« Bolje pa je pasti v roke usmiljenemu odrešeniku kot strašnemu sodniku. Da, gotovo! Zato recimo s kraljevim prerokom: »O Gospod, če boš na grehe gledal, kdo bo obstal? Toda pri tebi je odpuščanje in zavoljo tvoje postave čakam na te, o Gospod! Kajti pri Gospodu je usmiljenje in pri njem je obilno odrešenje. In on bo Izrael rešil vseh njegovih hudobij.« Amen.

Fr. K.

Deveta nedelja po binkoštih.

O grehu.

Solze, katere je mili Zveličar jokal nad nesrečnim Jeruzalemom, nas nehote spominjajo žalostnega položaja, v katerem se nahaja dandanes človeška družba. Ko bi se Jezus še enkrat vrnil na svet, ali bi ne imel vzroka več kot zadosti jokati tudi nad nami kristjani? Ali ni mnogo kristjanov mnogo bolj zaslepljenih, kakor je bil nekdanji Jeruzalem? Ali jih ni sila veliko dandanes, ki se prav nič več ne zmenijo za to, ako so storili kak greh in so z njim žalili neskončno svetega Boga? Res je sicer, da se je vedno grešilo, vendar pa je bila med dobrim in hudim, med čednostjo in grehom postavljena meja, katere vsaj brez strahu nihče ni hotel prekoračiti. Luč svete vere je razsvetljevala vest in ako je človek začel grešiti, oglasila se mu je vest. Kaj pa dandanes? Za hudobijo greha se ljudje skoraj ne zmenijo več in greha nimajo za toliko hudo, kakor je v resnici.

V vseh časih so imeli narodi npravstveni čut, ki jim je povedal, kaj je prav in kaj je napačno. Iz tega čuta je potem sledila zavest o dolžnostih in o grehu. Že to, da

more človek razlikovati med dobrim in hudim, razlikuje človeka od živali, ki ne razločuje med dobrim in hudim. Kaj je torej hudo? Hudo je to, kar je zoper božjo postavo, namreč greh. Greh — pravi katekizem — pa stori oni, kdor vedoma in prostovoljno prelomi božjo postavo. Mi se greha ne zavedamo vsled kakega morebitnega pred-sodka, mi marveč spoznamo, da smo storili greh po glasu svoje vesti. Od Kajna do Judeža in do zadnjega grešnika ob koncu sveta sledi grehu pekoča vest, kakor sledi človeku senca njegovega lastnega telesa; kajti razlika med dobrim in hudim je človeku že prirojena in kdor bi hotel zbrisati to razlikovanje, ta bi hotel poživiniti človeško naturo. — Dandanes neverni ljudje mnogo sanjarijo o moralnosti in npravnosti brez vere, brez plačila za dobro in brez kazni za hudo. Toda to so in bodo ostale same sanje, kajti postave brez postavodajalca, npravnosti brez Boga, ki plačuje dobro in kaznuje hudo, si niti misliti ne moremo.

Kdor porogljivo govori: »Kaj pa je potem, če grešim?« ta takorekoč zanikuje obveznost posameznih dolžnosti in vsako odgovornost, ta podira meje, ki so bile od nekdaj postavljene med dovoljenim in nedovoljenim, med dobrim in hudim, ta zanikuje veljavnost postav in zakonov in obveznost narurnega reda. Ako je bistvo greha le prazna domišljija, zakaj imamo potem zakone, postavodajalce, kakšno veljavo imajo potem oblasti in kakšen pomen imajo kazni? Ako greha sploh ni, zakaj govorimo potem o odgovornosti vesti in o dolžnostih? Ako ni greha, potem je vsak nagon upravičen, je vsaka strast sveta in vse je dovoljeno. Ako kdo reče, greha sploh ni, tedaj je izročil človeško družbo največji podivjanosti, potem sme tat brez kazni krasti in morilec brez kazni moriti.

Kaj je greh? Že sam razum nam pravi, da je greh nered, ki moti soglasje, ki vznemirja našo dušo in poriva v njo črva očitajoče vesti. Greh je začetek pekla, kakor je pekel konec greha. Greh dela človeštvo nesrečno, nam pristudi življenje in rodi človeški družbi nevarne hudodelce. Greh dela tedaj res narode nesrečne.

»Duhovniki nas uče, kako Bog kaznuje greh. Jaz sem grešil — in kaj hudega se mi je zgodilo? Zdravje moje je docela povoljno, godi se mi dobro, greh je torej le prazno strašilo.« — Tako mislijo nekateri. Bog te do zdaj ni kaznoval, ali si pa gotov, da tega tudi v prihodnje ne bo storil? »Bog je potrpežljiv, ker je večni,« piše že stari Tertulijan. On ne kaznuje takoj, on odlaš, toda kaznuje pa gotovo, ker je neskončno pravičen. Marsikatero hudobije se izmaknejo očem svetne pravice, božji pravičnosti pa se nihče odtegniti ne more.

Božja vsegavednost ne prezre nobene naše misli, nobenega našega dejanja. Vse se zapiše v knjigo našega življenja. Kadar pa je polna mera, tedaj nastopi grozna kazen. — Spomni se nerodovitnega figovega drevesa! Koliko let se je gospodar brezuspešno trudil, da bi rodilo to drevo! Ko pa je spoznal, da je ves njegov trud zaman, tedaj je posekal to drevo in vrgel je je v ogenj. Bog je pravičen, je pa tudi usmiljen. Prav zato pa, ker je On neskončno usmiljen, zato ne kaznuje takoj vsakega greha. Saj nas Bog sam zagotavlja v sv. pismu, da On noče smrti grešnikov, da hoče marveč, da se grešnik spokori in da živi. S tem pa seveda ni rečeno, da Bog ne bi kaznoval onih, ki prezirajo njegovo usmiljenost in ki v svoji nespokorni trdovratnosti kopičijo greh na greh.

»Greh ni nič drugega, kakor človeška slabost, ki je s človeško naravo nerazdružljivo združena, slabost, za katero se Bog ne zmeni mnogo.« Zakaj in čemu je pa Bog potem dal svojo postavo, svoje zapovedi? Ali ne prepoveduje Bog popolnoma jasno bogokletstva, skrunjenja nedelj, prestopkov zoper četrto božjo zapoved, umora, nečistosti in tatvine? Ali ni zapisano tudi v novi zavezi, da oni, ki kaj takega delajo, ne pojdejo v nebeško kraljestvo? Ako se Bog za vse to ne zmeni mnogo, zakaj je pa dal svoje razodenje, zakaj je prišel sam božji Sin na svet in zakaj je potem On toliko trpel in slednjič umrl strašne smrti na križu? Kako Bog sodi o grehu, nam kaže kazen angelov, naših prvih staršev, kazen vesoljnega potopa in strašni konec Sodome in Gomore. Prišel pa bo še en dan, ko se bo prav posebno jasno pokazalo, kako sodi Bog o grehu. Na sodnji dan bomo prav posebno spoznali resničnost besed Gospodovih: »Moje sodbe niso človeške sodbe.« Takrat bomo spoznali vso grdobijo in vso hudobijo greha. Pazimo, da to spoznanje za nas ne bo prepozno! **P.**

Deseta nedelja po binkoštih.

Božja vsegapričujočnost.

Glej! prebivališče Boga z ljudmi,
in prebival bo ž njimi.

Razod. 21, 3.

Kadar se obhaja cerkveno posvečenje, takrat se navadno o tem pridiga, kako se morajo kristjani v cerkvi obnašati. In res ta pridiga je za ta dan prav primerna, in jako koristno je, če se kristjani na to opomnijo, da je

cerkev hiša božja, da v njej Bog sam stanuje in da se moramo zaradi tega v cerkvi prav lepo in pobožno obnašati. Saj ravno o naših cerkvah veljajo besede sv. apostola Janeza, ki sem vam jih prej povedal: »Glej! prebivališče Boga z ljudmi, in prebival bo ž njimi.« Pa, dragi kristjani, ne le cerkev, ampak cel svet je hiša božja, po celem svetu je Bog pričujoč. Ali bi ne bilo prav, tudi o tem večkrat pridigovati? Ali bi ne bilo dobro in koristno, kristjane večkrat na to opomniti, da Bog vse vidi, vse sliši, vse vé? Vam bom pa jaz danes o tem govoril, in opomnil vas bom, dragi kristjani: imejte zmerom Boga pred očmi. Kajti On je vsega pričujoč, On vidi, sliši, in vse vé, kar se zgodi po celem svetu, tudi še na tako skrivnih krajih.

Ta resnica je dobrim in pobožnim kristjanom v tolažbo, to vam bom pokazal v I. delu, in vsem kristjanom v resno svarilo, to bom pa povedal v II. delu.

Kje je Bog? Na to vprašanje zna odgovoriti vsak otrok, ki hodi v šolo. Vsak otrok bo namreč rekel: Bog je v nebesih in na zemlji in na vsakem kraju. Mi sicer ne vidimo Boga, ker je zgolj duh, toda ljubi Bog pa nas vidi, On vse vidi in vse vé. Bog je vse ustvaril, nebo in zemljo in vse, kar je, On cel svet vlada, vse se zgodi le po njegovi sveti volji. Saj pravi sv. apostol Pavel: V njem živimo, se premikamo in smo. Ali naj bi pa nas On ne poznal, ki je nas ustvaril? Sv. pismo pravi: Kako je mogoče, da bi On, ki je ustvaril oko, tudi vsega ne videl, ki je naredil uho, tudi sam vsega ne slišal, da bi Bog ne vedel vsega, ki je vse ustvaril in cel svet vlada?

Kaj ne, dragi kristjani, akoravno mi tega s svojo slabo pametjo ne moremo razumeti, pa vendar vemo, da je tako, kajti sv. vera nas tako uči. Toda vidite, sama vera v to resnico nam še ne pomaga dosti, ampak mi moramo po tej veri tudi živeti, delati moramo tako, kakor zahteva ta sv. resnica od nas. Mi moramo Boga zmerom pred očmi imeti, mi moramo zmerom na to misliti, da On vse vidi, vse sliši in vse vé. Ta resnica, da je Bog vsega pričujoč, je najprvo vsem dobrim in pobožnim kristjanom v sladko tolažbo.

Ljubi Bog vse vé; On vidi zdaj-le vsakemu izmed nas v srce in vé, kaj mislimo v svojih srcih. On vé vse naše misli in namene, zaradi katerih dobra dela delamo. On ni tak, kakor ljudje, ki le po zunanjem človeka sodijo, ne vidijo pa misli v njegovem srcu. In zato se pa tudi dosti-krat zgodi, da marsikdo kaj stori iz dobrega namena, in

ljudje pa vse le na slabo stran razlagajo in mu slabe namene podtikujejo.

Če bi morali vi, dragi kristjani, zdaj-le uganiti in povedati, kdo je najbolj pobožen kristjan in najbolj Bogu dopadljiv, kar jih je tukaj v cerkvi, oj, kako bi se vi zmotili in sami sebe goljufali. Ali pa mar veste, katerega izmed vseh ima ljubi Bog najrajši? Vidite, vi tega ne morete vedeti, toda ljubi Bog pa to dobro ve, kdo je najbolj pobožen kristjan. Morda je kak star, zapuščen oče, za katerega se nobeden več ne zmeni, katerega vsak le zaničuje; morda je kaka uboga dekla, ki je nobeden ne pogleda in je na svetu popolnoma pozabljena. Bog sam to vé, kajti On vse drugače sodi, kakor mi ljudje. In zato se pa vi, dragi kristjani, ne zmenite dosti za to, kaj ljudje o vas mislijo in pravijo, ne dajte se odvrniti od vaše pobožnosti in vaših dobrih del, čeprav se drugi zaradi tega iz vas norca delajo in se vam smejejo. Vaša edina in najboljša tolažba bodi: Saj ljubi Bog ve, kaj hočem; On me vidi v srce in ve, da delam to iz dobrega namena, da bi Njemu dopadel in enkrat v nebesa prišel. Posebno je ta resnica tistim v tolažbo, ki večkrat pravijo, da ne morejo veliko dobrega storiti, da ne morejo veliko moliti.

Pa pravi kak dober in pobožen kristjan: Jaz ne morem veliko dobrega storiti. Ob nedeljah in praznikih ne morem dolgo v cerkvi ostati, ob delavnikih le malokdaj lahko grem k sv. maši. Jaz moram biti domá pri delu, pri poslih in otrocih. Kaj naj povem takemu kristjanu? Vidiš, dragi kristjan, moli in pojdi v cerkev tudi ob delavnikih, kadar le moreš in imaš priliko; ne opuščaj brez potrebe nikdar ob nedeljah pridige in krščanskega nauka. Če pa ne moreš, če te doma delo kliče in tvoje stanovske dolžnosti zahtevajo, da moraš kmalu iz cerkve, da ne moreš dolgo v cerkvi moliti, pa pojdi domov. Saj lahko po poti moliš, ali ne veš, da je Bog vsegapričujoč, da te povsod sliši, ako moliš v cerkvi, ali doma, na polju ali v vinogradu.

Pobožni prerok Daniel je bil daleč proč od svoje cerkve, od templja v Jeruzalem, tako daleč, da ni mogel iti v tempelj. In ali veste, kaj je naredil? Ker ni mogel iti v cerkev, da bi tam svojega Boga molil, se je vsak dan trikrat, zjutraj, opoldne in zvečer, obrnil proti tisti strani, kjer je bil tempelj, je na tla pokleknil in tako obrnjen proti svoji cerkvi molil. Dragi kristjani! Vi tudi lahko tako storite, da se obrnete pri svojih molitvah proti vaši cerkvi, v kateri stanuje Bog sam. In če tudi tega ne storite, pa pogledjte včasih proti nebesom, saj ljubi Bog tudi tam prebiva, iz zdihnite k njemu: O moj ljubi Bog, vse kar storim, naj bo v tvojo čast, zato, da bi Tebi veselje napravil. Oj,

dragi kristjani, taka-le molitev je ljubemu Bogu kaj všeč; s tako molitvico namreč obudimo dober namen in pravimo, da naj bo vse, kar bomo storili, le v Njegovo čast. Posebno vam priporočam tak dober namen obuditi vsako jutro, kadar vstanete. Potem boste takorekoč cel dan molili, kajti vsako vaše, tudi najmanjše delo, bo v Božjo čast, iz ljubezni do Boga. In če tako častite svojega Boga, ali mar ni to najlepša molitev?

Posebno pa še tako dober namen obuditi v vašem trpljenju, kadar vas bo zadela kaka bridkost ali nesreča. Recite takrat: Tvoja volja, o Bog, naj se zgodi. Kar ti storiš, je vse prav storjeno!

Pa pravi marsikak kristjan, če mora kaj trpeti ali ga je zadela kaka nesreča: Bog je popolnoma name pozabil, On me je čisto zapustil. Oj, kako napačno govori tak človek. Pobožen kristjan, ki ima zmerom svojega Boga pred očmi in vé, da Bog vidi njegovo trpljenje, ta pa vse drugače govori. On pravi: Bog me je s to nesrečo obiskal. Res lepa beseda! Da, dragi kristjani, Bog nas s trpljenjem in nesrečami obišče; in če nas Bog obišče, to mora biti vendar za nas velika sreča. Vidite, dragi kristjani, kadar morate trpeti, takrat vas Bog posebno obišče. Sicer je On zmerom pri vas, toda vi niste pri njem. Zato vas pa hoče On s trpljenjem, ki ga vam pošlje, k sebi potegniti, On vas hoče prisiliti, da tudi vi nanj mislite. Le pomislite v vašem trpljenju na besede Jezusove, ki pravi, da še las ne pade iz vaše glave brez vednosti vašega nebeškega Očeta. Bog vidi vse vaše, tudi najskrivnejše trpljenje, za katero noben človek ne ve, Bog pa vé, da vi trpite, in ali mislite, da vam noče pomagati? O, gotovo vas bo potolažil in vam olajšal vaše trpljenje, saj On je neskončno usmiljen in ljubezniv.

Pa še neka druga nesreča je, za katero se marsikdo še ne zmeni ne, vsak pobožen kristjan pa se je najbolj boji, in ta nesreča je greh. Nobene stvari se pravi kristjan ne boji tako, kakor greha. In tudi v tej nesreči mu je Bog v tolažbo, najboljša tolažba zanj je: Le Boga imej zmerom pred očmi in nikoli ne boš grešil. Da, če bi imeli mi ljudje zmerom Boga pred očmi, pač bi nikoli ne grešili. Kristjan! če prav živo pomisliš: Bog je tukaj, On me vidi, On vse vé, če kaj slabega storim, me bo enkrat strašno sodil — če bi to pomislil zmerom, pač bi moral reči: Ne, greha pa ne storim!

Bog vse vidi, Bog vse vé, ta resnica je pa drugič marsikateremu kristjanu v resno svarilo.

Včasih, dragi kristjan, se dobi kak tak kristjan, ki hoče biti boljši in pobožnejši, kakor drugi ljudje, pa le zaradi tega, da bi ljudje za to vedeli in ga hvalili. Zato pa opravlja veliko pobožnosti, svoje oči obrača in vije proti

nebesom in zdihuje, in vse je le hinavščina, vse dela zaradi tega, da bi ga ljudje videli in hvalili. Pa me morate prav razumeti, dragi kristjani, kar pravim. Seveda moramo mi svojo pobožnost tudi po zunanje kazati in s tem drugim lep zgled dajati. In jaz gotovo ne grajama pobožne srčne molitve, saj veste, da imam rad, če gredo kristjani večkrat k sv. zakramentom. Toda tega se je pa treba skrbno varovati, dosti bolj, kakor marsikdo misli, da ne bo kdo kaj takega storil iz slabega namena, da bi ljudem dopadel. Ljudi lahko tak kristjan goljufa, ali Boga pa nikdar, kajti On ga vidi v srce. Zato pa proč s tako hinavščino! Če nas imajo ljudje še za tako pobožne, pred Bogom smo taki, kakršni smo v resnici, On nas popolnoma pozna. In Jezus sam pravi, da so taki ljudje kakor grobovi, ki so zunaj s cveticami ozaljšani, znotraj pa polno smradu in nesnage.

Bog nas vidi v srce; to naj bi si tudi zapomnil posebno tak kristjan, ki se le zunanjih, velikih grehov varuje, a v svojem srcu pase nečiste misli in želje in se zato še ne zmeni ne, ker misli, saj ljudje tega tako ne vedó. Ali Bog pa vé: in Jezus sam je rekel: Kdorkoli le v svojem srcu poželi, ta že prešestvuje. Vsak greh pride iz hudobnega srca, prej je v srcu storjen, potem se še-le na zunaj pokaže. Toda marsikdo pa ravno narobe misli; le na svoje besede in slaba dela misli, a v srce pa ne pogleda, in vendar je tam še dosti grša hudobija skrita.

Dragi kristjan! Nikar tudi ti tako ne delaj, ampak poglej včasih, posebno kadar pred spovedjo svojo vest sprašuješ, v svoje srce in ne ostani le pri zunanjih grehih. Praviš, da si se jezil, nič drugega? Poglej v svoje srce in morda boš tam našel jezo, nevoščljivost, sovraštvo, misli, kako bi se znosil nad svojim sovražnikom, škodoželjnost itd. Pri molitvi in sv. maši si bil raztresen, ne veš drugega? Poglej v svoje srce in morda boš videl, da si len in mlačen za vse dobro, da le za časne stvari skrbiš, za nebesa se pa malo zmeniš, da ne poslušaš rad pridige in krščanskega nauka, da ob nedeljah pregrešno veselje uživaš, pijančuješ ali še kaj gršega. In praviš, da imaš včasih grde misli; nič drugega? Poglej v svoje srce in gotovo boš našel, da kar mrgoli v njem slabih misli in želj, in da mora tako biti, ker si v svoji obleki nečimern in hočeš drugim dopasti, v pijači si nezmeren, pri pregrešnem razveseljevanju si zmerom prvi, po gostilnah hodiš, slaba znanja imaš itd. Poglej včasih malo v srce, boš videl, kaj je v njem.

Marsikak kristjan je tak, da stori dosti velikih, grdih grehov, že veste kakšnih, in pri tem si le misli: Če le ljudje ne zvedo, da bi le na dan ne prišlo moje grdo življenje, pa je dobro. Kaj pa Bog k njihovem življenju pravi, za to

se ne zmenijo, ker pozabijo nanj. In res dostikrat ljudje ne vedo za take grde grehe, in marsikdo je velik pohujševalec, grd zapeljivec in ljudje ga ne poznajo. Pa če ga ne, Bog ga pa pozna, on pa vé, kakšen hudobnež je in enkrat bo celemu svetu pokazal njegovo hudobijo in ga bo osramotil. Človek! ki grešiš in se bojiš, da bi ljudje tega ne zvedeli, za Boga se pa ne zmeniš, le čakaj, enkrat pride dan, ko boš stal pred svojim vsegavednim Sodnikom. In takrat se bo videlo, koliko skrivnih grehov imaš nad seboj, kakšen si bil. In poreče ti takrat tvoj Sodnik: To in to nedolžnost si zapeljal, toliko greha si storil na skrivnem, takrat se ni vedelo, zdaj daj odgovor. Kako bo takrat sram takega človeka, ki je na svetu svoje grehe skrival, če ne bo mogel nič več tajiti in bodo vsi ljudje za njegove grehe vedeli.

Končal bi lahko zdaj, pa še toliko rečem: Zakonski, imejte Boga pred očmi. Vse drugo vam bo vaša vest sama povedala. In ti, mladenič, imej zmirom Boga pred očmi in nikoli kaj takega ne stori, če veš, da bi ljubemu Bogu ne bilo všeč. Več vam nočem povedati, saj me razumete.

O dragi kristjani, imejte zmirom Boga pred očmi, ne pozabite, da on vse vidi in vse vé, in videli boste, da se boste ložje greha varovali. In kadar vas bo imela skušnjava, da bi kak greh storili, recite takrat: ti žena svojemu možu, ti gospodar svojim poslom, starši svojim otrokom in vi nedolžni grdim zapeljivcem, recite jim:

Bog vse vidi, Bog vse vé, — greh se delati ne smé!
Amen.

I. K.

Enajsta nedelja po binkošti.

Trojni »efeta«.

In je pogledal v nebo in je zdihnil
in mu reče: »efeta«, t. j. odpri se!

Mark. 7, 34.

Tri preimenitne telesne darove nam omenja današnji sv. evangelij; pravi namreč, da je Jezus vtaknil prst gluhotcu v uho, da se je dotaknil njegovega jezika, pa da je sam svoje oči proti nebu povzdignil. Oko, uho, jezik — kako važni, kako neprecenljivi darovi so to! Mi bi jih znali šele takrat prav ceniti, ako bi jih ne imeli. Sami ne vemo, katerega bi bolj milovali, ali slepega, ali gluhega, ali mutastega. Za milijone ne damo niti zdravega očesa, niti ušesa,

nití jezika. — In vendar, — če pregledujemo življenje grešnikov, ki te predrage darove tolikokrat tako nehvaležno v to obračajo, da Boga predrzno žalijo, — bi smeli reči, da premnogi bi bili stokrat srečniši, ko bi bili gluhi, slepi in mutasti Marsikatera nesrečna reva, ki se je v hudobni družini izgubila, bi bila še nedolžna, ako bi bila gluha; marsikateri drzen preklinjevalec in nesramen kvantalec bi imel še mirno srce in ne toliko pohujšanja na svoji obteženi vesti, ko bi bil mutast; in koliko bi bilo nedolžnih, ko bi jih radovedno oko ne bilo zapeljalo v hudo! — Srečen je torej oni, kateri zna te tri darove: oči, ušesa in usta prav rabiti v čast božjo in bližnjemu v korist. In tudi meni se ne zdi nič primernejšega za današnji govor, kakor trojni efeta: o k o, odpri se — u h o, odpri se — u s t a, odprite se.

Ako pravim »efeta — odpri se!« za oko, uho in usta, je s tem že povedano, da nobeno ne sme vedno odprto biti, ampak vselej mora biti zaprto naše oko, zaprto naše uho, zaprta usta, kadarkoli bi bilo gledanje, govorjenje in poslušanje pregrešno ali nevarno za našo dušo. Pa o preobilnih grehih, kateri se storijo z očmi, z ušesi, z jezikom, nisem namenjen danes govoriti, ampak le samo o tem, kako moramo te trojne darove prav obračati, da nam bodo v dušno zveličanje.

I. Prvi ukaz naj velja tvojemu očesu; zapovej mu »efeta« — oko, odpri se, da dobro spoznaš pot, katera pelje v pogubljenje, katera pa v nebеса.

Neka svetnica je rekla, da se človek od vseh ljudi lahko kaj nauči, od hudobnih, kakšen ne sme biti, od dobrih pa, kakšen mora biti. Po tem pravilu se mora ravnati tudi naše oko, ako hočemo po pravi poti srečno priti v srečno domovino. Za popotnika je oboje nevarno, če ne pozna prave poti, pa tudi, če ne pozna krivih potov in nevarnosti, kaj lahko zaide in pride v nesrečo.

1. Torej zapoveduj svojemu očesu: »efeta«, odpri se ter poglej nesrečno pot, katera pelje v pogubljenje, da se je moreš vedno varovati. — Katera pa je pot, ki pelje v pogubljenje? Kristus nam jo je dovolj jasno popisal in sv. Cerkev nam jo še vedno opisuje in že mladim pripoveduje, kakšna je, ter jih resno opominja, naj se je varujejo, ko jim zapovedi božje in cerkvene razklada. Kristus nam pove, da pot, ki pelje v pogubljenje, je široka in da jih veliko po njej hodi; sv. Cerkev nam pa te žalostne popotnike natančneje opisuje, da se jih moremo varovati.

Odpri svoje oči, in če vidiš ljudi, ki se za sv. Cerkev in njene naredbe nič ne zmenijo ali še celo zoper njo

širokoustno in predrzno govorijo ali pišejo, čednost in lepo življenje smešijo in zaničujejo: vedi, da so ti na široki cesti, katera pelje v pogubljenje, ne hodi za njimi, oj, ne hodi — beži! — Odpri svoje oči, in če vidiš ljudi, kateri grdo preklinjajo ali celo po krivem prisegajo in se iz božjih reči norčujejo; ljudi, kateri v nedeljo in praznik delajo, kakor bi bil delavnik, kateri ne gredo k službi božji, pač pa v nevarne kraje, da ravno o svetih dnevih še najbolj Boga žalijo: vedi, da taki so na široki cesti proti peklu, ne hodi za njimi — beži! — Odpri svoje oči, in če vidiš ljudi, ki kradejo, goljufajo in kakorkoli krivico delajo in škodo delajo in je nočejo popraviti; če vidiš ljudi, kateri se lažejo in obrekujejo, sploh ne skrbe za dobro ime bližnjega: vedi, da vsi ti so na krivi poti, ki pelje v pogubljenje; nikar ne hodi za njimi — beži! — Odpri svoje oči, in če vidiš ljudi zlobnega srca, lakomne, nevoščljive, škodoželjne, nespodobne v mislih in željah; če vidiš ljudi, ki ne izpolnjujejo pspodne zapovedi in še o velikonočnem času ne gredo k spovedi in k sv. obhajilu: vedi, da vsi ti so na široki cesti, ki pelje v pogubljenje, varuj se jih — beži!

2. Še bolj skrbno odpiraj svoje oko, da si ogledaš tudi pravo pot, katera pelje v nebesa, o kateri pravi Jezus, da je ozka in da jih je malo, ki po njej hodijo. In kateri so? Odpri svoje oči, in če vidiš ljudi pohlevne, preproste, ponižne, ki so zadovoljni s svojim stanom in naj so še tako siromašni, v revščini potrpežljivi, v bogastvu radodarni: vedi, da so na pravi poti, ker Kristus sam jih blagruje: Blagor ubogim v duhu!... Pridruži se jim! — Odpri svoje oči, in če vidiš ljudi, ki živijo s hudobnimi sosedi, s sitnimi in krivičnimi osebami, pa se ne jezijo, sami se ne prepirajo, še med drugimi mir delajo; krivico voljno trpijo, sami pa ne prizadevajo nikomur žalega, marveč hudo z dobrim povračujejo: vedi, da taki so na pravi poti, ker Kristus sam jih hvali: Blagor krotkim... Blagor usmiljenim... Pridruži se jim — Odpri svoje oči, in če vidiš ljudi, ki so bili pred časom zelo hudobni, zdaj pa ostro pokoro delajo, milo obžalujejo svoje zmote in pogosto sv. zakramente prejemajo: vedi, da tudi ti so na pravi poti, tudi te Jezus Kristus blagruje: Blagor žalostnim... Pridruži se jim, ker tudi ti si grešnik! — Odpri svoje oči in obračaj jih kakor svetniki proti nebeškemu Sionu in proti presv. Rešnjemu Telesu, ki ga zdaj gledaš le v podobi kruha, enkrat pa ga bođe gledalo tvoje poveličano oko v nebeški slavi!

II. Drugi opomin »efeta« velja naj tvojim ustom. Zastran ust še posebej pravi sv. pismo: »Svojim ustom vrata in ključavnico napravi« (Sir. 28, 28). Ta opomin velja o napačnem govorjenju; a ravno tako napačno bi bilo, ko bi

imel svoja usta vedno zaprta — tudi takrat, ko je dolžnost govoriti.

1. Odpri svoja usta, kadar to zahteva čast božja. Odpri jih, kadar pride čas molitve; pa odpiraj jih vselej tako, da boš sam vedel, kdaj in zakaj jih odpiraš. Slab vratar bi bil tak, ki bi ne vedel, komu in zakaj vrata odpira; slabo bi tudi ti svojo molitev opravil, ako bi srce nič ne vedelo, kaj usta govore, kajti tudi tebi bi veljalo očitavanje: »To ljudstvo me časti z ustnicami, njih srce je pa daleč od mene«. Pri molitvi je to najvažnejša reč, da precej v začetku svoje misli k Bogu povzdignemo, ker od tega je odvisna navadno vsa naša pobožnost. Jezusova beseda »efeta« naj nas na to vselej opomni.

Ako se primeri, da začne kdo vpričo tebe govoriti zoper sv. vero, zoper sv. Cerkev, zoper njene služabnike, oj, takrat ne smejo zaklenjena ostati tvoja usta, ampak odpri jih, potegni se za čast svojega nebeškega Očeta, potegni se za čast svoje matere sv. katoliške Cerkve, naravnost povej — kaj bi se bal! — da je to tvoja največja sreča, največja čast, največji ponos, da si katoliški kristjan.

2. Odpri svoja usta, kadar gre za tvoje lastno zveličanje, pred vsem tam pri spovednici. O, tukaj še prav posebno zapoveduj »efeta«. »Vse, kar ti vest teži, spoznaj odkritosrčno in zvesto« (Bernard). Odpri usta in povej, ko bi bili tvoji grehi še tako veliki, ko bi jih bilo še toliko; — odpri usta in povej, ko bi bili tvoji grehi še tako grozoviti in sramotilni; odpri usta, ko bi bili tvoji grehi še tako zastarani in ko bi bil imel tudi že leta in leta ključavnico na ustih in jih zamolčeval, oh, usmili se svoje neumrjoče duše, pomisli, da imaš samo eno, in če to izgubiš, izgubiš vse; odpri usta, odpri in napravi dolgo spoved ter odvali težki kamen, ki že tako dolgo obtežuje tvoje srce. — Vedi pa: če pri spovedi ne odpreš ust, kakor treba, boš gotovo pogubljen!

3. Odpri svoja usta, kadar to zahteva blagor bližnjega. »Človek je prejel jezik, da bližnjega spodbuja« (sv. Bonaventura). Tolaži, kadar vidiš žalostnega, naj voljno nosi svoj križ; opominjaj ljubeznivo grešnika, naj se zopet povrne v naročje božje. Zlasti starši, učenci, varuhi mladine, odpirajte usta o pravem času, da tudi vas ne zadene prerokovo očitavanje, češ da ste kakor mutasti psi, ki nočejo lajati, — da svoje zanikarnosti ne bodete vekomaj obžalovali!

III. V tretje pa velja opomin »efeta« tvojemu ušesu. Tudi naše uho mora biti zaprto zlobnemu in grešnemu govorjenju, a za glas, ki pride iz nebes, za božjo besedo mora biti vedno odprto. Bog pa nam mnogovrstno govori. Velikokrat in po mnogih potih je Bog nekđaj govoril oča-

kom po prerokih, poslednjič nam je govoril po Sinu (Hebr. 1, 1, 2). Pa kako žalostno je večkrat; četudi od vseh strani glas božji bije na ušesa, jih je vendar toliko, ki ga nočejo poslušati!

1. Bog nam govori po glasu naše vesti. Vest je glas božji, ki sicer tiho, vendar pa tako resno in razumno govori na srce. Sv. Avguštin naravnost pravi: »Sodni stol božji je v tvoji duši!« Odpri torej svoje dušno uho in poslušaj glas vesti, ki te pred zlobnim dejanjem svari, po storjenem grehu pa milo in skeleče opominja, da se hitro zopet s pravo resnično pokoro vrni k svojemu ljubemu Očetu.

2. Večkrat ti pošlje Bog tudi dobrega prijatelja, blago dušo, ki ti iz srca želi vse dobro, in te torej tudi večkrat opomni na tvoje napake, te svari in prosi, da se te ali one nevarnosti skrbnejše ogiblji. O, tudi glas zvestega, odkritosrčnega prijatelja je glas iz nebes, odpri svoje uho in poslušaj ga!

3. Pred vsem pa si je Bog odbral v svoje namestnike škofo in mašnike, da po njih vsem narodom označuje svojo voljo. Silno ostro sodbo je izrekel Jezus nad onimi, ki nočejo poslušati besede božje. Imenuje jih naravnost brezbožnike: »Vi niste iz Boga, ker nečete poslušati božje besede.« Pohvali pa one, ki duhovnike poslušajo: »Kdor vas posluša, mene posluša.« Tudi izkušnja kaže, da so oni, ki nočejo božje besede poslušati, najbolj zanikarni kristjani. — Torej »efeta« — odpri svoje uho in zvesto poslušaj, kadar ti duhovniki razlagajo božji nauk; odpri svoje uho, kadar te poučujejo v spovednici, kadar ti na prižnici razlagajo krščansko ljubezen do Boga in do bližnjega ter svete resnice in čednosti, ki te vodijo na poti proti nebesom; odpri svoje uho njihovim dobrim svetom in milim prošnjam.

Da se vam bode moj današnji nauk še bolj v spomin in v srce vtisnil, vas končno opomnim še na dve stvari. Prišla bo ura, ko bo neizprosliiva smrt zatisnila tvoje oči, zaprla tvoja usta in oglušila tvoje uho; zdaj torej jih odpiraj in vedno v dobro obračaj, da ti ne pride kesanje prepozno. — Pa prišla bode zopet ura, ko bo vsegamogočni Bog obudil in oživil tvoje telo; tedaj poreče tvojemu očesu: »efeta« — odpri se, da boš z angeli vekomaj gledalo neizmerno lepoto nebeškega veličastva; tedaj poreče tvojim ustom: »efeta« — odprite se in z angeli glasite nebeško slavo vekomaj; tedaj poreče tvojemu ušesu: »efeta« — odpri se, pojdi poslušat neizmerno prijetne glase rajske radosti. — Groza pa, ko bi tvoje oči morale enkrat gledati

neizmerno gorje peklenske gnusobe in vekomaj solze pre-takati, — ko bi tvoja usta morala škripati in tuliti ve-komaj — in tvoje uho poslušati preklinjevanje hudobnih duhov in zavrženih ljudi vekomaj! Predrami se torej, pre-dragi moj, o pravem času, dokler ti je še na prosto dano večno gorje ali večno veselje. Amen.

† Ant. Bolkovič, župnik v Artičah.

Praznik Marijinega vnebovzetja.

Mati čudovita.

Kraljevi pevec premišljeva božje veličastvo in božje stvarstvo vzdikne dvakrat v 8. psalmu: »Gospod, Gospod naš, kako čudovito je tvoje ime po vsej zemlji!« In v naslednjem psalmu nadaljeva s to mislijo pravi: »Hvalil bom tebe, Gospod, z vsem svojim srcem; pripovedoval bom prav vsa tvoja čudežna dela!« (9, 2.) Če pa je psalmist že v stari zavezi ves iz sebe, ko gleda v duhu prečudna dela božje vsemogočnosti in usmiljenja, kako bi šele veselo klical in kako opeval ter slavil troedinega Boga, ko bi bil živel v novi zavezi ter bi poznal ali vsaj kaj več vedel o Mariji, prečisti Devici in Materi božji, katero je on samo slutil! Sicer pa, kako je mogel reči, da bo pripovedoval »vsa« božja čudežna dela, če pa ni tedaj vedel o nji, ki jo sv. Cerkev imenuje in kliče na pomoč »Mater čudovito«?

Kako srečni smo mi katoliški kristjani, ko nam sv. Cerkev iz razodetja sv. Janeza stavlja pred strmeče oči Marijo v njeni najvišji odličnosti in nebeškem sijaju. »In veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena s solncem obdana, in luna pod njenimi nogami, in na njeni glavi krona iz dvanajst zvezd« (Raz. 12, 1). Ta žena, kakor prečudna v tej prikazni, tako je čudovita pred vstopom v svet, čudovita v svojem spočetju, čudovita v svojem življenju in čednostih, čudovita v svoji smrti in čudovita v svoji mogočnosti v nebesih.

V te resnice in odličnosti Marijine se zamislimo zdaj, da bomo današnji praznik Marijinega vnebovzetja preživeli bolj z zbranim duhom.

O Gospod, »odpri moje oči: in bom mogel pregledovati čudeže tvoje postave« (Ps. 118, 18) ter slaviti tvojo Mater in nebeško Kraljico!

Vse kar je Bog ustvaril, imel je od vekomaj že v svojih mislih. Zato nam sv. Cerkev kaže tudi Marijo, kakor bi govorila o sebi z besedami večne, neustvarjene Modrosti: »Gospod me je (v lasti) imel v začetku svojih potov, preden je kaj storil, od začetka. Od vekomaj sem postavljena in iz davna, preden je bila zemlja« (Preg. 8, 22, 23).

1. Svojo večno namero, Marijo dati svetu, pa je Bog napovedoval po prerokbah in predpodbah. Najznamenitejša napoved njena je izšla naravnost iz njegovih ust v raju po grehu prvih staršev, ko jima je obljubil Odrešenika in ž njim seveda tudi njegovo Mater ter napovedal sovraštvo med njo in satanom. Kajne, kristjani, prečudno dejanje božjega neskončnega usmiljenja. In med tem, ko jo psalmist le omenja, poprašuje kralj Saloman v visoki pesmi (6, 9) tako določno po nji, kakor bi to čudovito ženo gledal že na obzorju: »Kdo je ona, ki pride kakor vzhajajoča zarja, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce, strašna kakor zvrstena vojna truma?« Na to čudovito Devico pa prerok Izaija pokaže takorekoč kar s prstom, rekoč: »Glej, Devica bo spočela in rodila Sina, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel« (Bog z nami, Bog med nami) (Iz. 7, 14).

Poleg prerokb pa je Vsemogočni tudi po predpodbah, neživih in živih, kazal čudovito božjo Mater in Devico. Omenim le gorečega grma, skrinje zaveze pa tiste meglice, ki je nastala na obzorju po goreči molitvi preroka Elija. Dalje so žive predpodohe Matere čudovite: Eva kot nasprotje Mariji, ki je v pravem pomenu »Mati živih«, t. j. tistih, ki so po njenem Sinu oživel od dušne smrti, potem Sara, kar pomeni kneginjo in mater blagoslovljeno, dalje Judita, ki je rešila oblegano mesto Betulijo in celo judovsko deželo iz rok sovražnega Holoferna, slednjič Estera, ki je rešila judovsko ljudstvo izdajalskega Amana.

Tako je tudi Marija po svojem božjem Sinu rešiteljica vsega človeštva iz zasede peklenškega sovražnika in izkazala se je premnogokrat čudovito rešiteljico krščanstva iz turških in krivoverskih sovražnih naklepov, kakor tudi rešilno pribežališče posameznih kristjanov. Sv. Dominik n. pr. je našel ravno v molitvi in v oznanjevanju Marijinega rožnega venca najmogočnejše orožje zoper krivoverce 13. stoletja.

2. Ta tako čudovito napovedana in naznanjena Devica, Mati in Kraljica je bila čudovita tudi v svojem spočetju, v prvem trenutku svojega življenja. Ženin v visoki pesmi jo blagruje in za njim sv. Cerkev: »Vsa si lepa, moja prijateljica, in madeža ni na tebi!« Če je vsa lepa, torej ni mogla in smela imeti tudi madeža izvirnega

greha na sebi. Zato jo je pozdravil angel Gabriel od Boga poslan, »milosti polno«.

3. In dalje je to prečisto Devico tudi kot čudovito Mater Sina božjega blagroval nebeški poslanec: »Gospod je s teboj, blažena si med ženami.« Čudovita Mati Zveličarjeva je postala po vsemogočnosti Svetega Duha, kakor ji je svečano oznanil nadangel: »Sveti Duh bo prišel v te in moč Najvišjega te bo obsenčila; in zato bo sveto, ki bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji« (Luk. 1).

Ko bi bil kak angel rojen od ženskega bitja, ves svet bi strmeč klical: To je nekaj nezaslišanega, to je neumljivo čudo! In po pravici. Kaj pa naj rečemo o Marijinem materinstvu? Ta, čigar Mati je postala, ni kak človek, ni angel, ampak Bog sam. Ona umrljiva, je Mati neumrljivega, večnega, ona stvar, je Mati Stvarnikova, ona slabotno človeško bitje, je Mati vsemogočnega. Ali ni to čudež nad vse čudeže? In če še pomislimo, da je ostala Marija ob spočetju in po porodu božjega Sina vedno še najčistejša Devica, moramo pač vsklikniti s sv. Gregorijem iz Nise: »Devica postane Mati in ostane Devica. Glej, to je čisto nov red, tu imamo Devico in Mater v eni in isti osebi.«

Njeno čudovito materinstvo ji je prineslo tudi neizrečeno veliko bridkosti, odkar ji je Simeon napovedal, da bo njeno dušo presunil meč bolečin. Pa kakor je Marija čudovita v svojih deviških čednostih, v čistosti, ponižnosti, pobožnosti, trdni veri, tako tudi kot Mati božja po svoji velikodušni potrpežljivosti in stanovitni udanosti volji Najvišjega. Čudovita je kot žalostna Mati božja pod sv. križem, da ni umrla od žalosti, ampak »stala« močnodušno ter v osebi sv. Janeza nas sprejela za svoje otroke. O čudovita njena ljubezen do Jezusa in do nas!

4. Marija je bila čudovita tudi v svoji ločitvi s tega sveta. Le ozrimo se današnji dan okrog po katoliškem svetu. Kaj je danes? Najprej spominski dan smrti in pogreba Matere Jezusove, in vendar nikjer ne zapazi naše oko žalosti, nikjer grenkih solza, kakor je to čisto naravno ob smrtnih in pogrebnih dneh. Nasprotno, današnji dan je povsod po katoliških cerkvah in v katoliškem življenju vse veselo, vse slovesno in svečano ozaljšano, saj je Veliki Šmaren, po imenitnosti velikih in veselih dogodkov tega dneva tako imenovan praznik Marijin. Zato naše uho sliši le najlepše in najvšečnejše slavo- in hvalospeve na njeno čudovito ločitev s tega sveta namesto žalostink. Zemlja in nebo sta polna svetih

hvalnic, ljudje in angeli tekmujejo med seboj, kako bi ime te čudovite umrle osebe lepše opevali in poveličevali.

Res je smrtni dan danes, toda ta smrt ni bila strašna, ampak radostipolna za angele in za ljudi, za nebesa in za zemljo. Če le kdaj, velja o tej smrti beseda psalmistova: »Draga je pred Gospodovim obličjem smrt njegovih svetih.« (Ps. 115, 15.)

Sv. Cerkev nas postavi danes k grobu brez trupla, k grobu, v katerem so namestu trohnobe rože in cvetke, k grobu, kjer ni mrtvaškega duhu, ampak se prijetna vonjava razširja iz njega. Tudi pogrebci pridejo, toda ti niso v črno zavite žalostne postave, ampak angeli in svetniki, in ti iznenadeni sporočajo izredno novico, da umrle ni več v grobu, temveč je z dušo in s telesom vzeta v nebesa, povišana blizu božjega prestola. Ali ni to res nekaj čudovitega?

Pravzaprav je današnji dan prinesel zemlji izgubo, da tolike še ne, saj je bila odvzeta človeštvu najboljša, najljubeznivejša mati. In vendar ni tuge, ni srčne boleti, ampak zgolj radost. Kako to? Saj vemo, da nam, je ta izguba prinesla neizrečeno velik dobiček — nebeško Kraljico, saj smo prepričani, da je ta ločitev za Marijo le začetek večne združitve z Bogom in prestop v večno radost. Zato se v latinskem jeziku smrtni dan Marijin imenuje »dormitio«, le spanje preblazene Device Marije, združen z vnebovzetjem in kronanjem Marijinim. Tako uči staro, častitljivo sporočilo in tako govore cerkveni učeni, zlasti sv. Janez Damaščan, povdarjaje, da božja Mati ni umrla vsled kake bolezni ali starosti, ampak vsled hrepeneče ljubezni po svojem božjem Sinu, in da so njeno sveto telo apostoli — brez sv. Tomaža — položili v grob ter da njenega prečistega telesa po prihodu sv. Tomaža — čez tri dni — ni bilo več v grobu. Kako tudi? Saj ji je njen nebeški ženin ob njeni smrti zaklical z besedami visoke pesmi: »Pridi z Libina, nevesta moja, pridiz Libina, pridiz, boš kronana!« (4, 8.)

Kako prečudno se je izkazala tu božja vsemogočnost, da je bila ne le duša, ampak tudi telo preblazene Device Marije vzeto v nebesa Zares: Devica, Mati, Kraljica — čudovita!

Utemeljeno je to v njeni časti kot Matere Sina božjega in je bil to najveličastnejši sklep vseh prečudnih del božje vsemogočnosti, modrosti in ljubezni na Mariji. Telo prečiste Device in Matere Najsvetejšega ni smelo razpasti v prah.

Tako je razvidno, da je Marija čudovita po tem,

kar je Bog storil na nji pred drugim ljudmi. Mi smo bili očiščeni, posvečeni po zakramentu sv. krsta in sv. pokore; Marija že po brezmadežnem spočetju. Mi se združujemo najtesneje z Jezusom po veri v božjo besedo in zlasti po sv. obhajilu; Marija je bila najožje združena z Jezusom po včlovečenju Sina božjega. Na nas se popolna združitev z Bogom izvrši šele po sodnjem dnevu, ko bo ne le duša, ampak tudi telo izvoljencev sprejeto v nebesa; pri Mariji pa se je na prečuden način zgodilo precej po njeni smrti. Tako je bila Marija prvi zreli sad odrešenja in bil je ta sad kot dozorel utrgan ter spravljen v nebeško žitnico. Tako veruje cela katoliška Cerkev ter visoko časti Marijo kot Kraljico zemlje in nebes, Gospo in Kraljico ljudi in angelov. Zato nam kliče sv. Cerkev v uvodu današnje sv. maše: »Veselimo se vsi v Gospodu, praznujoč praznik v slavo blažene Device Marije, ob katere vnebovzetju se radujejo angeli, soglasno hvaleč Sina božjega.«

5. Marija, nebeška Kraljica, se je tudi po svojem vnebovzetju vedno izkazovala čudovito po svoji mogočnosti, dobrotljivosti in usmiljenem Srcu. »In tako sem na Sionu utrjena« (Sir. 24, 15) pravi v današnjem berilu.

Predaleč bi bilo posegati nazaj v davna stoletja, dovolj bodi, da omenim samo njene čudodelnosti, ki jih izkazuje v Lurdu od l. 1858.

Neki duhovnik popisuje v nemškem lurškem časniku (Lourdes-Rosen, 1909, št. 8), da je prišel v tisto hišo v Lurdu, kjer zdravniki preiskujejo bolnike in ozdravljence. Tedaj vstopi, pravi, gospodična, ki je vodila ob roki žensko, bolj ubožno oblečeno, ki pa je bila vsa vesela in prav zadovoljna videti. Pa zakaj bi se tudi ne čutila srečno? Saj je bila rešena hudih nadlog. Veliko let jo je že metalo, silno težko je hodila in govoriti ni mogla. Na prsih je še nosila tablico, ki so ji jo dali na romarsko pot z napisom: »Mutasta«. Zdaj je mogla hoditi in govoriti.

Koliko ne le telesno mutastih, gluhih, slepih, hromih, ampak tudi dušno bolnih je Bog že ozdravil ali potolažil na priprošnjo svoje Matere, češčene zlasti po raznih njenih božjih potih! In grešnika izpreobrniti, pravijo cerkveni učeniki, ni nič manjši čudež, kakor so vidni čudeži na telesu.

Vsi ljudje pa se dele v dve poglavitni vrsti, v grešnike in pravične. Grešniki se morejo še izpreobrniti ter poboljšati, in se tudi morajo, ako hočejo doseči tisti skupni cilj, ki ga nam je postavil Stvarnik, srečno večnost. Razen pota nedolžnosti pelje v nebesa edino le še pot resnične pokore.

Za rešitev svoje edine, neumrjoče duše, za nebeško kraljestvo se truditi, je naša skupna naloga. To je tisto edino potrebno v današnjem evangeliju, za katero delovati treba grešnikom, da se s pomočjo božje milosti spokore, treba tudi pravičnim, da ostanejo do konca stanovitni v dobrem. Zato vsi s sv. Cerkvijo prosimo današnji veliki praznik Marijin, »da nas, ki Bogu ne moremo dopasti s svojimi deli, reši priprošnja Matere božjega Sina, našega Gospoda«. **Mati čudovita, prosí za nas! Amen.**

Val. Bernik.

Trinajsta nedelja po binkoštih.

Koliko hudo je greh nečistosti.

Strašna bolezen so bile gobe. Na celem telesu so se napravile gnile in črvice rane, ki so razprostirale krog sebe strašen smrad, tako da so mogli ljudje le z največjim samozatajevanjem muditi se v bližini gobavca. Posamezni udje telesa so začeli gniti in odpadati in bolnik se je tako grozno spremenil, da ga celo njegovi sorodniki niso mogli več poznati. Ker so bile gobe nalezljive, je bilo gobavim ukazano živeti izven človeške družbe. Ako se je bližal kak zdrav človek, tedaj so morali gobavci s klicanjem dati naznanje, naj se jim ne bliža, ker so nečisti. Telesna bolezen gobe so podobna greha, ki dela človeško dušo še bolj ostudno kakor delajo gobe ostudno človeško telo. Ta greh je greh nečistosti, za katerega se zlasti dandanes tako malo zmenijo ljudje. Mnogo jih je, ki v svoji brezbožnosti imenujejo nečistost naravnost zahtevo človeške narave. Koliko hudo je greh nečistosti, bomo spoznali iz tega nauka.

Poglejmo najpoprej to zlo zgolj iz človeškega naravnega ozira, in videli bomo, koliko hudega prihaja iz tega zla za нравno in društveno življenje človeštva. Razum človeški je oni zaklad, vsled katerega se človek povzdičuje nad neumne živali skoraj do angelskega dostojanstva. Razum ima voditi naše нравno življenje, on mora brzdati naše neukročene strasti, razum nam razločuje dobro od hudega, dovoljeno od nedovoljenega. Vsaka strast pa otemni naš razum. Ni je pa strasti, ki bi ga bolj otemnevala, kakor nečistost. Tej strasti udanega človeka imenuje sv. apostol Pavel mesenega človeka. S to besedo hoče učenik narodov pokazati, da pri nečistosti udanemu člo-

veku razum nima nobene vloge več, da tak človek slepo sledi zahtevam svojega izprijenega mesa. Zato pa pravi isti apostol, da je tak človeh neumnim živalim podoben postal. Ako človek ne uboga več svojega razuma, ako slepo sledi svojim strastem, kakor žival svojemu nagonu, kaj ga tedaj pravzaprav še razlikuje od živali?

Opazujte enkrat nesramnosti udanega človeka v njegovem ravnanju in govorjenju in spoznali boste lahko, da mu je luč razuma v resnici otemnela. Kdor je vdan tej hudobiji, nima več pravega pojma o najjasnejših resnicah, on noče več spoznati svetosti postave, katero on z nogami tepta, ne vidi več nevarnosti, v kateri se nahaja. Ne zmeni se več za družinske vezi, ne za prijateljstvo, kakor divji žrebec tak neukročeni človek vse pogazi, vse po-tepta, da le nasiti svojo strast.

Da je temu res tako, nam priča svetovna zgodovina, nam priča sv. pismo. Poglejmo Davida! Bil je maziljen v izraelskega kralja, Bog ga je na očividni način branil in odlikoval, dal mu je srečo v vojskah, ljubezen njegovih podložnih. Vse ga je občudovalo. Nepreviden pogled na osebo drugega spola vname v njegovem srcu ogenj poželjivosti, katere David noče ukrotiti. Koliko zla je rodila ta poželjivost! Mož, ki je doslej živel po volji božji, se ni zmenil ne za svoje dostojanstvo, ne za svetost zakonske zvestobe, ne za dolžnost dajati svojim podložnikom lep zgled in padel je globoko, jako globoko. — Kralja Heroda je opominjal in svaril sv. Janez Krstnik in ostro je grajal njegovo nesramno življenje. Herodijada se je hotela maščevati nad nadležnim prerokom. Jako ugodna za njene namere je bila Herodova pijanost in poželjivost, katero mu je vzbudila nesramna plesalka. Herod postane morilec sv. Janeza Krstnika. Herod je bil prepričan o nedolžnosti tega svetega moža in mirno je poslušal poprej ostru očitanja Janezova. Ko ga pa zaslepi plesalka, žrtvuje Janezovo nedolžnost, oziroma njegovo življenje.

Kdo pa pravi, da nečistost ni velik greh? Morda sv. pismo? Ne, sv. pismo trdi ravno nasprotno, ker jako ostro govori o grehih zoper šesto božjo zapoved. Nečistost imenuje sv. Pavel nesramnost, hudobijo, greh, o katerem bi se med kristjani celo govoriti ne smelo. Jezus uči jasno, da nečistniki ne bodo posedli božjega kraljestva. Te ostre besede se pa tudi z dejanji popolnoma ujemajo. Ali nam mar sv. pismo ne pripoveduje, kako ostro je kaznoval Bog svet zavoljo teh grehov. Bog sovraži in mora vsled svoje svetosti sovražiti vsak greh. Vsakemu pa je znano, da je zlasti zavoljo nečistosti kaznoval svet z vesoljnim potopom in z žveplom in ognjem nesramni mesti Sodomo in Gomoro.

Kdor pa meni, da sv. pismo pretirava, ta naj pogleda žalostne posledice nečistosti, ki se kažejo v družinskem življenju. Koliko družin je uničila nečistost, koliko prepira, ljubosumnosti in sovraštva je ona rodila! Koliko sramote in žalosti je ona povzročila! In vse to naj bi bila le malenkost!

Iz nečistosti pa prihaja tudi mnogo zla za javno, družbeno življenje. Ali je vedno množeče se število nezakonskih in vsled tega večinoma slabo preskrbljenih otrok človeški družbi mar v korist? Ali je človeški družbi v prospeh, ako se v nekaterih državah vsako leto rodi manj otrok in to zavrlo skrivnih pregreh? Lahko bi navedel še druge vedno bolj množeče se posledice, pa ustavlja se mi jezik. Že iz tega pa, kar je povedano, in iz tega, kar ne more biti povedano javno, kar si pa, kdor je prizadet, lahko misli, spozna vsak, da to niso malenkosti, katere bi smeli prezirati ali pa lahkomišelnoprinašati. Kdo pa je one, ki govore, da so to malenkosti, naučil tako govoriti? Na to prašanje nam odgovarja sv. Avguštin, ki pravi: »Hudič dela majhno to, kar je v resnici veliko.« Ne poslušajmo pa tega lažnika in sovražnika naših duš, poslušajmo Njega, ki je rekel: »Nič nečistega ne pojde v nebeško kraljestvo.«

I. Z.

Praznik angelov varihov.

Kaj so nam angeli varih in kaj smo mi njim dolžni?

Vsakdo izmed nas pač lahko vidi s svojimi duhovnimi očmi, da nam Bog želi dobro, da po očetovsko za nas skrbi. To nam pričajo neštete milosti in dobrote, ki rosijo dan za dnevom na nas iz predobrotljive roke božje. Na tisoč in tisoč načinov nam oznanjuje stvarstvo ljubezen božjo. Pa prava ljubezen se najlepše pokaže v stiski, potrebi. A tudi v tem oziru nadkriljuje ljubezen božja vsako drugo ljubezen. Včlovečenemu Sinu božjemu je šlo človeško zlo tako k srcu, da je dal za nas svoje življenje in svojo kri. Pa ljubezen božja se s tem še ni izčrpala, Bog nam je dal angela, ki nam je kažipot k časni in večni sreči. Premišljajmo danes: I. kaj so nam angeli varih, in II. kaj smo mi dolžni angelom varihom!

¹ Vnanja slovesnost praznika sv. angelov varihov se obhaja na nedeljo, ki je najbližja 1. septembru.

I. Naša prava sreča je bila pravzaprav že utemeljena z našim odrešenjem. Kakorhitro se torej človek pri sv. krstu očisti podedovanega greha, so mu že odprta vrata v nebesa. Vendar pa je ta sreča navezana na nekatere pogoje. Pri sv. krstu postane človek otrok božji in dedič lepih nebes. A krstno nedolžnost ohraniti je silno težko. To je človeku tem težje, ker je po izvirnem grehu njegov um otemnel, volja oslABLJENA in nagnjena k hudemu. Vrhutega se mora človek še boriti s svojim grešnim poželjenjem. To je za človeka grozno težavna naloga. Sam bi je ne mogel izvršiti.

Pa ljubi Bog nam je dal na tem z duhovnimi nevarnostmi prenapolnjenem svetu mogočnega nebeškega duha za prijatelja, ki naj nas povsod spremlja, varuje in za nas prosi pri Bogu. Bog nam je dal angela variha, ki nam je vedno na strani, ki nam nikdar ne odreče svoje pomoči, svoje ljubezni.

To je ena izmed najbolj tolažilnih resnic naše svete vere. Dà, Bog človeka tako ljubi, da mu je dal za variha svojega angela, torej enega izmed onih nebeških duhov, ki so najpopolnejše stvari, in za Bogom najmogočnejša bitja, ki obdajajo v nebesih njegov prestol ter ga gledajo od obličja v obličje. Glejte, predragi, kako dragocena je v očeh božjih človeška duša! Sam angel božji jo mora čuvati. Dà, res, srce se nam mora topiti od veselja, ljubezni, hvaležnosti do Boga, ako ga slišimo govoriti: »Glej, jaz pošljem svojega angela, da hodi pred teboj in te varuje na poti in te pripelje v kraj, katerega sem pripravil. Glej nanj, in poslušaj njegov glas!« (II. Moz. 23, 20.) Ljubezen je Boga niagnila, da nam je dal angele varihe. On nas hoče kar siloma privedi k nebeški sreči.

Prava sreča je pa edino le v Bogu. Zato pa mora angel varih vso svojo skrb obračati v to, da človeško dušo, ki se vsled izvirnega greha vedno obrača od Boga k stvarim, zopet k Bogu obrača in jo obvaruje greha. In ravno zato ne moremo biti nikdar dovolj hvaležni svojemu angelu varihu. Sedaj pa, ljubi v Gospodu, dobro premislite tole: mi vsi smo k grehu nagnjeni in smo v skušnjavah zelo slabotni. V sebi nosimo grešno poželjenje, ki nas tolikokrat na dan vabi v greh. Zunaj nas je hudobni, zapeljivi svet, ki nas vabi v greh. Slabe družbe, slabe knjige, grešne slike nam povzročajo skušnjave. Razen tega je tudi hudobni duh vedno pripravljen, nas pogubiti. Če se ti trije sovražniki združijo in nas skupno napadejo, tedaj gorje nam. Če odpremo oko, že nam silijo grešne misli skozi oko v naše srce. Če odpremo uho, že slišimo vabila v greh. Če odpremo hišna vrata, že vidimo sovražnika na pragu. Povsod, povsod je toliko sovražnikov. Oh, kdo se

more ogniti vsem izkušnjavam in jih tudi premagati! Cujte, ljubezen božja nam kliče: »Glej, jaz pošljem svojega angela, da hodi pred teboj in te varuje na poti in te pripelje v kraj, katerega sem pripravil. Glej nanj in poslušaj njegov glas!« (II. Moz. 23, 20.)

Čudno je, si bode marsikdo mislil, da sem tolikokrat in tako hudo grešil, če angel varih za me toliko skrbi. Če ste grešili, dragi kristjani, tega ni kriv vaš angel varih. On vas je za časa izkušnjave opominjal, svaril, spominjal vas morda celo smrti in pekla. Če ste pa raje poslušali vabila izkušnjavca nego zveličavne opomine svojega angela variha, potem je pač vaša krivda, da ste grešili. Sicer pa Bog ve, koliko hudih izkušnjav je angel varih odvrnil od nas, tako da jih sploh čutili nismo. Bog ve, kolikokrat je angel varih, ki nas je videl v hudih izkušnjavah, prosil Boga za nas in nas obvaroval greha. Oh, koliko sto grehov bi bili več storili, ako ne bi imeli angelov varihov! Kdaj bi že znabiti bila polna mera naših grehov in bi nas bila zadela maščevalna in pravična roka božja, ko bi nam ne bil izprosil angel varih pomiloščenja! Bili smo v življenju že večkrat v hudih bojih, zaplamtel je v nas ogenj grešnega poželenja, meso se je vzdignilo zoper duha, svet in hudobni duh sta nas hotela ujeti v svoje mreže in nas pogubiti, a v našem srcu nam je govoril skriven glas: za božjo voljo, ne stori tega! Ali ne veš, da je to velik greh? To je bil glas našega angela variha, ki nas je hotel rešiti greha in pekla.

Takih ali podobnih slučajev je več v našem življenju. Marsikdo, ki je šel nedolžen kot mladi Tobija iz očetove hiše, bi bil podlegel svojim dušnim sovražnikom, da ni imel ob svoji strani angela variha. Marsikdo bi bil vsled grešnega življenja duševno in telesno propadel, da ga ni obvaroval angel varih. Naše preteklo življenje nam je porok, da se neštetokrat uresničijo nad nami besede sv. pisma: »Angelom svojim je zapovedal (Bog) zastran tebe, naj te varujejo na vseh tvojih potih. Na rokah te bodo nosili, da morda ob kamen ne zadeneš s svojo nogo.« (Ps. 90, 11. 12.)

II. Človek ne potrebuje varstva samo proti dušnim sovražnikom. Človek je iz duše in telesa. Tudi telo ima svoje nasprotnike. Tudi v tem oziru nam je angel varih zvest zaščitnik. Bog sam mu je izročil v varstvo naše telo.

Pred nekaj leti je padel v Dunajskem Novem mestu štirileten otrok s steklenico mleka iz tretjega nadstropja na ulico, na kamenita tla. Ko je mati videla otroka pasti, se je silno prestrašila. Mislila je, da se je gotovo ubil. A otrok je bil popolnoma nepoškodovan. Samo nekoliko se je prestrašil. Vstal je sam in pritekel po stopnicah nazaj

k materi. Kako silno hud je moral biti padec, je razvidno iz tega, ker se ni samo steklenica, ampak tudi njeno dno zdrobilo ne v kosce, ampak v prah. Čuden slučaj je to, so rekli ljudje. Ali je pa to res le slučaj? Ali ni morda tukaj angel varih pokazal svoje skrbi za nedolžnega otroka? Spomnite se, preljubi v Gospodu, nekoliko življenja svetega Petra! Ali ne veste, da ga je angel Gospodov izpeljal ponoči iz ječe? Poglejte nekoliko v svoje življenje! Morda se spomnite kakega dogodka, ob katerem ste se čudili, da se vam ni pripetila huda nesreča? Oh, bržčas je nesrečo odvrnil vaš angel varih. In kolikokrat je angel varih odvrnil od nas telesne nevarnosti, za katere mi niti vedeli nismo!

III. Sedaj bi vas, dragi kristjani, še rad opozoril na nekaj zelo važnega. Danes bi morali mi poravnati neko krivico. Današnje dni so namreč mnogi kristjani mnenja, da se odraslim ljudem ni treba priporočati angelu varihu. Le otroci se naj priporočujejo svojim angelčkom varihom, ko pa otrok odraste, se ne spodobi, da bi se priporočal angelu varihu. Ali pa res samo otroci potrebujejo varstva angelov varihov? Res je, da ga potrebujejo, ker njihov razum še ni popolnoma razvit. Ko pa otroci odrastejo, imajo večje spoznanje in več izkušenj, poznajo dobro razne nevarnosti, ki pretijo njihovemu telesu. Iz tega vzroka ne potrebujejo več takega varstva kakor v otroških letih. A sedaj pa pride njihova duša v oni nevarni položaj, v katerem se je poprej nahajalo njihovo telo. Sedaj je duša vsak trenotek v novi nevarnosti, da se omadežuje s smrtnim grehom. Marsikdo izmed nas, ki šteje že več desetletij od svojega rojstva, ne zna toliko paziti na svojo dušo, kakor pazi nedorasel otrok na svoje telo. Kako vam je torej treba varstva angelov varihov! Kako pridno se torej morate priporočati svojim angelom varihom! Zato je dobro in koristno in potrebno, da se z molitvijo, katere ste se naučili v mladosti, vsak dan priporočate angelu varihu za njegovo varstvo.

Naš angel varih se je pač že mnogo trudil in veliko storil za našo časno in večno srečo. Brezdvomno ga torej veseli, če vidi, da njegove dobrote hvaležno priznavamo. Veseli ga, če ga zvečer zahvaljujemo, zjutraj se mu pa iznova priporočamo. Nasprotno pa mu je težko, če smem tako reči o angelu, če vidi, da ga preziramo. Kaj ne, krščanski starši, tudi vam hudo de, če vas vaši odrasli otroci nočejo zahvaljevati za izkazane dobrote, misleči, da je to sramotno?

Storite torej danes, predragi v Gospodu, ko obhajamo praznik angelov varihov, trden sklep, da hočete svo-

jega angela variha vsak dan do smrtne ure razveseliti vsaj z naslednjo molitvijo, katere ste se v otroških letih naučili:

Sveti angel, varih moj,
bodi vedno ti z menoj!
Stoj mi noč in dan na strani,
vsega hudega me brani!
Prav prisrčno prosim te,
varuj me in vodi me! Amen:

P. Dionizij Dušej.

Priložnostni govori.

Nagovor ob slovesnem shodu in sprejemu mladeniške Marijine družbe.

S prav posebnim namenom ste se zbrali danes tukaj v cerkvi, dragi mladeniči. Posvetiti se boste nekateri vnovič, drugi ponovno prečisti Devici Mariji ter si jo izvoliti za svojo Gospo, Mater in priprošnjico, in to na slovesen način. Blagor vam! Saj vam Marija sama zatrjuje po sv. pismu, rekoč: »Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda« (Preg. 8, 35). Da pa tudi ohranite duhovno življenje v sebi, da ostanete v posvečujoči milosti božji, v ljubezni Jezusovi in Marijini, treba, da si vzamete k srcu še nekatere druge nauke, katere je Sveti Duh položil v sveto pismo. In ti, danes vam namenjeni, so:

1. Ohranite si čisto, dobro vest! Sv. Peter, gnan po Sv. Duhu, naroča v svojem I. listu tako-le: »Imejte dobro vest, da bodo v tem, v čemer vas opravljajo, osramočeni, kateri obrekujejo vaše dobro obnašanje v Kristusu« (3, 16). Ravno poprej pa ima zapisan opomin: »Gospoda Kristusa pa posvečujte v svojih srcih« (3, 15). Lepo, krščansko življenje ima torej dvojno dobro stran. Prvič vam ohrani čisto vest, in ta je najboljše blago, je »človeka najlepši kras«, kakor je rekel blaženi Nikolaj Flijski, drugič pa takorekoč usta zamaši tistim, kateri bi vas hoteli zaradi česa opravljati, obrekovati ali zasmehovati zaradi vašega pristopa v Marijino družbo. Nič ne marajte, lahko ste zato veselega srca. Sv. Avguštin pravi: »Veselje dobre vesti je raj... Kdor ima dobro vest, uživa v bridkostih več veselja, kakor s slabo vestjo sredi veselja.« Ko je nadangel Rafael pozdravil mladega Tobija, rekel mu je: »Veselje ti bodi vselej!« (Tob. 5, 11.) Tudi jaz, tebi, dragi mladenič,

želim isto: »Veselite ti bodi vselej « Imej vedno čisto vest, služi Bogu zvesto, ljubi Jezusa in Marijo, in vedno boš lahko vesel. »Blaženi, ki so brezmadežni na potu življenja: ki hodijo po postavi Gospodovi« (Ps. 118, 1).

2. Da si pa ohraniš čisto, dobro vest, poslušaj svetopisemskega modrijana, ki te uči takole: »Moj sin, ako te grešniki vabijo, ne vdaj se jim. Ako pravijo: Pojdi z nami! Poizkusi srečo z nami! Moj sin, ne hodi z njimi, zdrži svojo voljo od njih potov; zakaj njih noge v hudo teko« (Preg. 1). Varuj se torej na vso moč slabe tovarišije, grdih zapeljivcev, bližnje grešne priljubljenosti, da ne padeš v greh. Gotovo ste že sami poznali take mladeniče, kateri so bili dobri, pošteni, o Bogu in božjih rečeh radi kaj slišali, radi nabožne knjige in bogoljubno časopisje prebirali, nedelje in praznike spodbudno preživeli. Pa kaj se jim je zgodilo? Seznanili so se s slabimi tovariši, malopridni pogovori so jih spridili, slabi zgledi za seboj potegnili in tako so se ti mladi, poprej bogaboječi fantje sprevrgli v verske mlačneže, dà, še hujše, v posvetnjake, ponočnjake, pijance, plesavce, igralce za denar, nečistnike. In ti pohujšani so zapeljali še desetine drugih. »Malopridno drevo rodi malopriden sad« (Mat. 7, 17).

Da jih toliko zabrede v greh, je dostikrat krivo preveliko zaupanje vase, v svojo modrost, v svojo čednost, češ, mene ne bodo zapeljali ali zapeljale. Svarilen zgled vam je v sv. pismu modri Salamon, pobožni David, močni Samson, apostol Peter. Slaba tovarišija, bližnja grešna priljubljenost so bile vzrok njihovemu padcu. Torej vam rečem s sv. pismom: »Kdor hodi z modrimi, bo moder; prijatelj nespametnih bo njim enak« (Preg. 13, 20). Bodite mladeniči Marijine družbe ponižni in med seboj prijatelji, pa pogovarjajte se radi o tem, kar slišite pri družbenih shodih ali pri pridigah in krščanskih naukah v cerkvi. Najljubša tovarišija pa vam bodi z Jezusom in Marijo. Jezusa radi obiskujte, molite in prejemajte v najsvetejšem zakramentu. Gospodove in Marijine praznike lepo posvečujte! Mariji se zvesto priporočajte in pogosto se spominjajte njenih vzvišenih čednosti! Vaša nebeška Mati vam kliče po sv. pismu: »Sedaj torej, otroci, poslušajte me: blagor njim, kateri se drže mojih potov! Poslušajte nauk in bodite modri in nikar ga ne zametujte!« (Preg. 8, 32, 33.)

3. Tretji svetopisemski nauk, vam zlasti dandanes posebno potreben, je izrečen v teh-le besedah iz I. lista sv. Petra: »Pa četudi kaj trpite za pravičnosti voljo, blagor vam! Njih strahu pa se ne bojte, in ne dajte se zmotiti« (3, 14). To torej, ne imejte napačnega strahu pred ljudmi! Ne recite, kaj pa bo ta ali oni rekel,

ako grem večkrat k spovedi, kaj, ako me ne bo v družčino, kaj, ako bom nosil Marijino svetinjo? Kdo pa so ti, katerih se bojiš? Ljudje so, pest prahu so, in tega bi se bolj bal kakor Boga, svojega Stvarnika in Sodnika? Pa nespametni ljudje so to, zakaj noben moder človek ti ne bo očital, ako si veren in po veri živiš. Rečem še več, tisti ljudje so tudi najslabši ljudje, grešniki, preklinjevalci, nečistniki, pijanci, pohujšljivci, zapeljivci, katoličani le bolj po imenu. Seveda takim lepo krščansko življenje vedno očita njihovo grešnost, zato se radi zadirajo v pobožne vernike. Ko bi se ti takih bal, bi bila sramota zate, ko bi ne imel toliko krščanske srčnosti, da bi očitno pokazal svoje versko prepričanje ter dajal drugim lep zgled. Sv. Gregorij pravi: »Slabega, hudega se varovati, je modrost, a dobrega se sramovati, je strahopazljivost.«

Torej vam rečem z besedami našega nebeškega kralja: »Ne bojte se jih, kateri telo umore, duše pa ne morejo umoriti; temveč bojte se veliko bolj tistega, kateri more dušo in telo pogubiti v pekel. Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih. Kdor pa mene zataji pred ljudmi, ga bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih« (Mat. 10, 28, 32, 33).

Ne poznajte, dragi mladeniči, napačnega strahu pred ljudmi, pač pa tisti zveličanski strah, »strah Gospodov«, o katerem pravi Sveti Duh, da je »začetek modrosti« (Sir. 1, 16). V ta namen se prav srčno priporočajte svoji nebeški Kraljici, katera vam govori po modrem Sirahu: »Jaz sem mati lepe ljubezni in strahu in spoznanja in svetega upanja« (Sir. 24, 24).

Sv. Jožef Kupertinski je prečisto Devico Marijo rad imenoval svojo mater ter kot najslajšo mater prav pristrčno častil, pa je tudi želel, naj bi jo častili tudi drugi, da bi ob njenem varstvu, kakor je sam rekel, dosegli vse dobro.

Častite jo tudi vi, dragi mladeniči, potem bo tudi vam »z njo vred došlo vse dobro« (Modr. 7, 11): ohranili si boste čisto vest in posvečujočo milost božjo, varovali se boste greha in grešnih priložnosti ter v svetem strahu preživeli tek svojega življenja, da ga nadaljujete potem vso večnost v nebeški družbi Jezusa in Marije. Amen.

Val. Bernik.

Nagovor ob slovesnem shodu in sprejemu dekliške Marijine družbe.

Danes je vaš dan, dekleta Marijine družbe, ki se že prištevate Marijinim hčeram ali boste danes med nje uvrščene. To je časten in milosten dan za vas. Časten je današnji praznik za vas, ker vas vsak dobromisleč župljan blagruje v srcu, da ste se postavile pod posebno varstvo nebeške Kraljice ter hočete zveste ostati njeni zastavi. Milosten je današnji praznik, ker ste pri skupnem svetem obhajilu spet dobile novo moč ustavljati se grehu in po čednosti hrepeneti. Slovesni shod s posvetitvijo Mariji in sprejem je tudi združen z mnogimi milostmi, zlasti s popolnim odpustkom.

Ko je, krščanska dekleta, današnji dan za vas tako imeniten, poslušajte tudi, kaj vam Marija, vaša nebeška Gospa, danes govori. Saj zveste svoje poslušavce sama blagruje po svetem pismu, rekoč: »Blagor človeku, kateri me posluša in čuje pri mojih vratih vsak dan« (Preg. 8, 34).

Poslušajte torej in ohranite v srcu, kaj vam danes za vse dni govori vaša nebeška Mati in prečista Devica.

1. Kaj je prvo, kar vam Marija danes govori? To, kar je rekel umirajoči Tobija svojemu sinu: »Vse dni svojega življenja imej Boga v spominu; in varuj se, da kdaj v greh ne privoliš!« (Tob. 4, 6.) Imejte, hčere Marijine, vedno Boga pred očmi! Spominjajte se vedno in povsod božje vsevednosti in božje vsega pričujočnosti! Božje oko vidi povsod, tudi v temi. Božje uho sliši povsod, tudi na samem. Bog vam je povsod blizu. Bog bo vas tudi sodil o vsem, tudi o vaših najskrivnejših mislih in željah, izvzeta ne bo nobena beseda in nobeno dejanje.

Ta opomin nebeške Matere vam bodi kakor čuječ, varujoč, tolažeč angel, ki vam čuva raj nedolžnosti ter vas osrčuje v boju zoper izkušnje. Sv. Janez Zlatoust pravi: »Ako imamo svojega duha vedno na Boga obrnjenega ter ga imamo vedno pred očmi, nam bo vse lahko in za vse se bomo čutili dovolj močne.« O, ko bi bilo tako! Zato vam kličem z besedami, ki jih je Gospod Bog govoril Abrahamu: »Hodi vpričo mene in bodi popolnoma!« (I. Moz. 17, 1). In dostavim besede svetopisemskega modrijana: »Na vseh svojih potih misli v njega (Boga) in on bo vodil tvoje stopinje« (Preg. 3, 6).

Leta 1865. za blaženo proglašena, iz sorodstva sv. Alojzija porojena Marija Angelska pripoveduje o duhovniku,

ki jo je pripravljajal za prvo sv. obhajilo, da jo je poučil tudi o božji vsegapričujočnosti. Potem pa ji je vselej, kadar jo je srečal, zaklical: »Živi Bog v tvojem srcu!« Zato ji je tudi bila najsvetejša skrb v vsem življenju, da bi Bog živel v njenem srcu.

Naj živi tudi v vašem srcu, krščanska dekleta, Bog, pa naj živi tudi Marija. Saj tudi Marija vé za vas, pozna vas, skrbi za vas, varuje vas, prosi za vas. V božjem bistvu vidi kakor v vseobsežnem zrcalu vse vas in vsako posebej, pozna njene težnje, njene skrbi, njene molitve, njeno vojsko za zveličanje svoje duše. Pa ako je Bog in Marija v vašem srcu, boste zmagale. Beseda angelova Mariji: »Gospod je s teboj,« velja tudi tebi, hči Marijina.

2. Poslušajte, kaj vam Marija danes še pravi: »Čuj te in molite, da ne padete v izkušnjo. Duh je sicer voljan, ali meso je slabo« (Mark. 14, 38). Ko bi bili učenci Gospoda ubogali, pa bi ne bili izkušnjavai podlegli, ne ga zapustili, in šli bi bili z njim tudi na goro Kalvarijo.

a) Torej vam kliče Mati Gospodova najprej: »Čuj te!« Čujte nad svojo dušo. Ona je edina in neumrjoča, ona je podoba božja. Vrniti se ima k Bogu, iz čigar vse-mogočne roke je izšla. Njo rešiti, bodi poglavitna vaša skrb. Zato čujte nad svojimi dušnimi zmoglostmi. Čujte nad umom, da boste po zgledu Jezusovem rastle kakor na starosti, tako na modrosti. Marija vam kliče: »Poslušajte nauk in bodite modri in nikar ga ne zametujte!« (Preg. 8, 33). Čujte nad svojo voljo, da jo boste obračale vedno le na dobro, le na to, kar je Bogu v čast in kar je Mariji ljubo. Čujte nad svojim spominom, da si boste zapominjale najrajše božjo besedo in dobrohotne opomine svojih staršev in predstojnikov pa stanovske nauke, seveda tudi lepe pesmi, ne pa, da bi si vtiskale v spomin zapeljive nauke sveta, nespodobne besede ali pohujšljive pesmi. Čujte nad svojim srcem »Blagor jim, kateri so čistega srca; ker oni bodo Boga gledali« (Mat. 5, 8). Take so besede Jezusove, in za njim jih ponavlja njegova sveta Mati. Čujte nad svojim srcem, da se vam ne bo mogla vsteti vanj že kaka prostovoljna nečista misel ali želja; čujte nad svojim srcem, da vas ne premaga prirojeno vam hudo nagnenje, grešna strast. Temu veljaj vaš vztrajni boj z božjo in Marijino pomočjo do srečne zmage, od katere je zavisna vaša krona v nebesih. Čujte nad svojim telesom, da ga ne pomehkužite in da ostane čist tempelj Svetega Duha, neoskrunjen po zapeljivcih. Spet vam pokličem v spomin besede starega Tobija mlademu: »Varuj se vse nečistosti!« (Tob. 4, 13.) Zato pazite, krščanska dekleta,

na svoje počutke: na oči, ušesa, jezik, roke in noge, da se po njih ne prikrade greh v vašo dušo. Pobožen razlagavec sv. pisma pravi: Šest reči je, katere čistost ohranijo nedotaknjeno: treznost, post, delavnost, krotenje počutkov, spodobnost v govorjenju in obnašanju pa beg pred grešno priložnostjo.

b) »Čujte in molite!« Čuječnost mora spremljati molitev. Sv. Janez Zlatoust pravi: Molitev je ključ k vsem nebeškim zakladom, molitev je tolažnica v vsaki žalosti, molitev je mati bogoljubnosti. Kdor pa ne moli, je izgubil tisti ključ do božjega Srca, je raztrgal tisto vez, ki je družila dušo z Bogom. Sv. Avgustin uči: »Bog rad deli milosti, deli jih pa le tistemu, ki prosi zanje.« Tako je delala Marija. Njeno življenje je bilo nepretrgana molitev. Svoje srce je imela vedno pri Bogu, četudi roke pri delu. Tako Mati; ali sme hči biti drugačna? Če hočeš biti dobra hči Marijina, če hočeš ostati bogoljubno in čisto dekle, moli rada, moli pobožno, moli ponižno ter pri presv. Imenu Jezusovem in Marijinem išči pomoči, kakor opominja sv. Bernard. Zmoli po družbenih pravilih gotovo vsako jutro tri češčenamarije in »Češčena bodi Kraljica«, zvečer pa tri češčenamarije in »Pod tvoje varstvo pribežimo«. Obudi vsako jutro dobri namen, vsak večer popolni kes. Udeležuj se redno skupnih molitvenih ur pred Najsvetejšim.

3. Poslušajte, kaj vam Marija tretjič naroča. Veleva vam s sv. Cerkvijo: Posvečujte nedelje in praznike! Posvečujte jih s tem, da ste pobožno pri sv. maši, da zvesto poslušate božjo besedo in pogosto prejemate sv. obhajilo, v katerem imate najboljšo brambo zoper hudo nagnenje in zoper greh ter poroštvo častitljivega vstajenja in večnega življenja. Na večje praznike se pripravite s tridnevnicco. Tiste dni kaj določenega molite, si kaj pritrgajte ali kaj nabožnega berite, zlasti pa napovejte vojsko svojih pglavitni napaki. Vse ure ob dneh Gospodovih in Marijinih preživite Bogu v čast, Mariji v veselje, sebi v dušno korist in telesni odpočitek. Zato se izogibajte takih krajev, tistih hiš, onih družin, kjer se zlasti ob prazničnih dneh Boga še bolj žali z nezmernostjo, s plesi, s pretepi, z nečistostjo in sploh z razuzdanostjo v besedi in dejanju. Sv. Janez Zlatoust pravi, da je ples kuga za čednost. Škof Slomšek so zapisali to-le žalostno resnico: »Nedolžnost na plesu umira, in umrje po potu domov; godci ji mrtvaško pesem pojo.« Torej si zapomnite enkrat za vselej: Plesavka ne more biti hči Marijina. »Nihče ne more dvema gospodoma služiti« (Mat. 6, 24).

»Še veliko vam imam povedati« (Jan. 16, 12). Tako bi mogla reči za Jezusom tudi Marija po besedah svojih ust.

Pa če že to, kar ste slišale danes, izpolnujete ter zvesto služite Bogu in Mariji, blagor vam, blagor v življenju, blagor v smrti. Marija sama je rekla sv. Matildi: »Vedi, moja hči, da sem pri smrti onih, kateri mi pobožno in bogoljubno služijo.« Po sv. pismu pa zagotavlja nebeška Kraljica vse one, katere iščejo Marijo s pravim namenom: »Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda« (Preg. 8, 35). Amen.

Val. Bernik.

Homiletična zrna.

Iz homilij sv. Krizostoma zbral prof. Fr. Omerza.

Grešnik in mrlič.

Vedeti moramo, kaj je življenje, kaj smrt. Zakaj mnogo je takih, ki na videz žive, ne razlikujejo se pa nič od mrtvih, ako žive v grehu, da, še slabši so kot oni. »Kdor je nam reč mrtev,« pravi Pavel, »je opravičen greha,«¹ ta pa služi grehu. Ne govori mi tega, da ga ne žro črvi, da ne leži v krsti, da nima zaprtih oči in ni zavit v prte. Da, še huje se mu godi kot mrtvem, da si ga ne žro črvi, trgajo ga pa strasti duše, ki so strašnejše kot divje zveri. Ako ima odprte oči, je to zopet mnogo huje, kakor če bi bile zaprte. Oči mrtvega ne vidijo nič slabega več; ta pa, ki ima odprte oči, si nakopava nešteto gorja. Oni leži v krsti in ga nič več ne gane; ta je pa zakopan v grob nešteto strasti. — Toda njegovo telo vendar ne gnije. — In kaj to? Saj je njegova duša uničena in izgubljena prej kot telo in je še bolj gnila. Oni smrdi deset dni; ta pa diha smrad vse življenje in njegova usta so bolj nečista kakor kloake. Tolika je torej razlika med onim in tem, da se zgodi na onem samo naraven razkroj, ta pa gnije razen tega tudi zaradi pogubnega življenja in si izmisli vsak dan tisoč novih vzrokov pogina. — Toda ta jaha na konju. — In kaj to? Oni leži pa v postelji. Huje je pa to: oni se razkraja in gnije, a ga nihče ne vidi, ker ga zakriva krsta; ta pa kljub smradu leta okrog in nosi s seboj v telesu kot v grobu mrtvo dušo.

O, ko bi mogel videti dušo človeka, ki živi v razkošnosti in grehu! Videl bi, da je mnogo bolje ležati zavit v grobu, kakor biti zvezan z verigami grehov; bolje nositi nagrobni kamen, kakor breme težke vesti. Zato morajo

¹ Rim. VI, 7.

sorodniki takih mrličev, ker nič več ne čutijo, priti zaradi njih k Jezusu, kakor je storila nekoč Marija za Lazarja. Četudi že smrdi, četudi že leži štiri dni v grobu, ne obupavaj, ampak pridi in odstrani najprej kamen! Tédaj ga boš videl, kako leži kot v grobu, zavrt v prt. Poglejmo, kako je zavita glava takih ljudi! Kdor je vedno pijan, njegovi čuti so tako zaprti in zvezani kakor mrlič v ogrinjalih in prtih. Ako hočeš pogledati roke, boš videl, da so tudi te privezane k trebuhu, kakor pri mrličih, in zvezane, a ne s prti, ampak kar je mnogo huje, z verigami lakomnosti. Ta jim ne dovoli, da bi jih stegnil, da bi dale miloščino ali storile kako tako dobro delo, ampak stori, da so manj koristne kakor ođ mrliča. Hočeš tudi videti, kako so noge zvezane? Poglej jih, kako so tudi zvezane s skrbmi, da ne morejo zaradi tega nikdar pohiteti v hišo božjo. Vidiš torej, da je tak človek mrtev? Poglej še pogrebca! Kdo je pogrebec teh ljudi? To je hudič, ki jih skrbno veže in ne pusti, da bi imel tak človek v prihodnje podobo človeka, ampak suhega lesa. Kjer ni namreč več oči, ne rok, ne nog, ne drugih udov, kako naj bo to podobno človeku? Tako bi mogel videti tudi njihovo dušo zavito v prte, da je bolj podobna maliku kot duši.

(Mt. hom. XXVII, 4.)

Ne boj se hudobnih jezikov, če prav živiš.

Dokler je naše življenje bolj čisto in svetlo kot solnce, naj govore slabo o nas; ni nam treba biti hudo, če govore slabo o nas, ampak samo tedaj, če so upravičeni, da tako govore. Če namreč živimo v grehu, smo med vsemi najbolj nesrečni, četudi nihče o tem ne govori. Ako pa skrbimo za čednost, bomo med vsemi najbolj srečni, naj nas tudi ves svet sramoti, in vse bomo pritegnili nase, ki se hočejo zveličati. Ne bodo namreč poslušali zlobnega govorjenja hudobnežev, ampak rajši gledali na čednostno življenje. Dela govore glasneje kakor vsaka trobenta, in čisto življenje se bolj sveti kakor luč, naj tudi nasprotuje tisoč obrekovalcev. (Mt. hom. XV, 8.)

Bog ali denar?

Ne morete služiti Bogu in mamonu. (Mt. VI, 24.) — Vztrepetajmo, ko pomislimo, k čemu smo prisilili Kristusa, da je rekel, da je namreč stavil na isto mesto Boga in zlato! Če je pa že to strašno, potem je še mnogo strašnejše, ako se to v resnici godi, da kdo više ceni nasilno gospodstvo zlata kakor strah božji. (Mt. hom. XXI, 1.)

Denar — gospod.

Nihče ne more dvema gospodoma služiti. (Mt. VI, 24.) — Kristus imenuje denar g o s p o d a, ne zato, ker je tak po naravi, ampak zaradi bednega stanja tistih, ki so se vpregli v njegovo službo. Tako imenuje tudi Payel trebuh b o g a, ne zaradi veljave tega, ki vlada, ampak zaradi žalostnega položaja tistih, ki mu služijo. To je hujše kot vsaka kazen in more ujetnika prestrašiti, preden ga doleti kazen. Ali niso bolj nesrečni kot pogubljeni tisti, ki so imeli Boga za gospoda, a so zapustili njegovo milo vlado in prestopili k strašnemu gospodstvu, in sicer kljub toliki škodi, ki jo imajo tudi na zemlji? (Mt. hom. XXI, z.)

Pogled na slovstvo.

Pastoralno bogoslovje. Spisal dr. Fr. Ušeničnik. Drugi zvezek. Vel. 8°. Str. 880+XIII. V Ljubljani, 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna.

Razvoj bogoslovne znanosti najbolj pospešuje pravo katoliško mišljenje in življenje pri posameznih narodih. Zlasti pa je študij pastoralnega bogoslovja največjega pomena za versko življenje, ker uči, kako naj škofje in mašniki po volji Jezusa Kristusa vse med ljudmi nadnaravno vzgojno delo. Nova knjiga Pastoralnega bogoslovja je zato delo, katerega se mora vsak duhovnik iz srca razveseliti. Veselje je pa toliko večje, ker je novo Pastoralno bogoslovje spisal posebno odličen strokovnjak — sedanji dekan bogoslovne fakultete na ljubljanskem vseučilišču dr. Fr. Ušeničnik.

Prvi zvezek Pastoralnega bogoslovja, ki govori najprej o »osebi dušnega pastirja« (str. 7—49) in obsega nauk o katehnetiki (str. 52—174) in homiletiki (str. 175—309), je izšel lansko leto (glej »Duh. Pastir«, 1919, str. 413). Drugi obširnejši zvezek (ima 880 strani velike osmerke) obsega tretjo in četrto knjigo celega dela.

Tretja knjiga govori o dušnem pastirju kot mašniku. Duhovnik mora ljudstvo posvečevati, zato mora zanj moliti, darovati presv. daritev, deliti mu zakramente in zakramentale. O vsem tem ga poučuje liturgika. Tretja knjiga Pastoralnega bogoslovja obsega torej liturgiko; pisatelj raziskuje početek in razvoj svetih obredov, kaže nam, odkod in zakaj se je sprejela ta in ona oblika, kaj je nje namen in pomen, nato nam pa podaja pravila, kako se izvršujejo posamezna sveta opravila. V tem oddelku je nauk o najvažnejših, pa tudi o najtežavnejših dolžnostih duhovnikovih, o daritvi sv. maše in delitvi zakramentov. Nevednost in nesprenost v tem oziru lahko zakrivi škodo, ki se ne dá nikoli več popraviti. Vrhutega so odloki rimskih kongregacij in reformni dekreti Pija X. v mnogih stvareh premenili dosedanje prakso v liturgičnih opravilih; v novem cerkvenem zakoniku pa so glede delitve sv. zakramentov premnogi tako važni ukazi, da se vsak duhovnik mora nujno o njih poučiti. Dr. Fr. Ušeničnikovo Pastoralno bogoslovje vpošteva vse ukaze novega cerkvenega zakonika, vse reformne dekrete Pija X. in vse najnovejše odloke rimskih kongregacij. Odloki in kánoni novega cerkvenega zakonika pa niso navedeni v opombah pod tekstom, ampak so združeni s stvarino,

samo in tvorijo z njo lepo celoto. Mnogi oddelki v dr. Fr. Ušeničnikovi Pastoralni teologiji podajajo lepo zbrano stvarino v zadevah, o katerih se sedaj iz nobene druge knjige ne moremo tako lahko poučiti, n. pr. o cenzurah, kolikor ta stvar zadeva izpovednika (II. zvezek, str. 478 do 516), o odpustkih (I. c. str. 583—594), o zakonskih zadržkih po srbskem državljanem zakoniku (I. c. str. 653—656) itd.

Četrta knjiga Pastoralnega bogoslovja govori o dušnem pastirju kot duhovnem voditelju krščanske občine. Študij te knjige bo zlasti blagodejno vplival na bogoslovce in duhovnike. V dr. Fr. Ušeničnikovem delu ni nikjer govora samo o svetni modrosti in previdnosti, ampak iz vseh razprav veje prava apostolska odločnost, verska navdušenost in moč Svetega Duha, ki bo v vsakem čitatelju pustila trajne sadove ter poživila in prenovila vsmo za apostolsko delo med ljudstvom. Kdor se hoče o tem prepričati, naj bere n. pr. poglavje o dušnopastirski skrbi za izobražence (II. zvezek, str. 768—773), poglavje o dušnopastirski skrbi za one, ki žive v verskih dvomih (I. c. str. 777—781) ali poglavje: Kaj najbolj razodeva krščansko življenje v župniji (I. c. str. 750—757).

Stvarno kazalo k I. in II. zvezku (str. 849—873) je pri tako obsežnem delu jako velike važnosti. Vsi, ki bodo rabili knjigo, bodo pisatelju tudi za ta oddelek jako hvaležni. — Posebno dobrodošel bo Hrvatom slovensko-hrvatski slovarček (str. 875 do 879), ki obsega besede, ki se v Pastoralnem bogoslovju večkrat ponavljajo, pa so pri Hrvatih manj znane ali pa se rabijo v drugem pomenu.

Slovensko bogoslovno slovstvo je dobilo v dr. Fr. Ušeničnikovem Pastoralnem bogoslovju v vsakem oziru vzorno knjigo trajne vrednosti.

A. S.

Julij Zeyer: **Vrt Marijin.** Poslovenil Marko Kranjc. Natisnila in založila tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Cena 3 K 50 vin.

Julij Zeyer je eden izmed tistih slavne trojice, ki je v zadnjih desetletjih devetnajstega stoletja in v prvem desetletju dvajsetega stoletja načelovala češki književnosti: Vrchlický, Čech, Zeyer. Njegova dela so prevedena v mnoge jezike, n. pr. veliki roman Jan Marija Plojhar tudi v slovenščino. Zdaj smo dobili lep prevod legend iz življenja Gospodovega in Marijinega. Sodim, da ne bo bralca, ki bi odložil knjigo, ne da bi bil pisatelju in prevajalcu hvaležen za užitek in ne da bi bil pridobil kaj za srce. Knjiga je izšla v obliki molitvenika in če jo dá kdo, kadar pridejo za knjigoveško stroko boljši časi, vezati, bo imel zelo lično delce. Papir je pač malo slab, znamenje časa. Uvod podaje lep življenjepis pesnikov.

»Mladika«, list, ki ga izdajajo Slovenci v Gorici, je izšel v svoji drugi številki in prinaša zelo zanimivo vsebino. Na čelu lista je pesem Ivana Baloha: Svetogorski Materi. L. C. piše apologetične misli: Vera in Cerkev za delavski stan. Lep je članek, ki polaga mladenkam na srce, da naj bodo spodobne. Članek »Rojaki, vaša oporoka« je za naše ljudi na oni strani velikega pomena, ker jih opominja s Slomškom, da naj se poslužujejo slovenskega jezika. Članek »Ruski kmet in komunizem«, ki ga je spisal Ivan Rojec, se nadaljuje. V listu je še več drugih zanimivih člankov in pesmic. Med pripovednim delom so črtice iz bolnice. Med »Domačimi odmevi« je večotic, ki pričajo, da se naši bratje na oni strani kulturno zelo pridno gibljejo. List pozivlja iznova vse inteligente, ki so zbežali v Jugoslavijo, da naj se povrnejo. Dela je tam veliko, delavcev malo.

Politični katekizem ali kaj mora vsak državljan vedeti o politiki? Str. 100. V Ljubljani, 1920.

Politični katekizem ali kaj mora vsak državljani vedeti o politiki se imenuje knjižica, ki je ravnokar izšla in se naroča pri tajništvu Slovenske ljudske stranke v Ljubljani. Vsebina je nastopna: Uvod. (Kaj je družba. Kaj je politika. Važnost politike.) Kdo ima v posameznih državah moč v rokah. Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev in bivša avstro-ogrska monarhija. 1. Slovenci nismo več narod druge vrste. 2. Jugoslavija je tako bogata, da ne bo nikomur več treba izseljevati se. Glavne stranke med Slovenci. Posamezne stranke v naši deželi. I. Stranke bivše kraljevine Srbije. II. Stranke iz pokrajin bivše Avstro-Ogrske. Pregled vseh klubov. Nekatera važna sodobna vprašanja. 1. Kmet kmeta. 2. Duhovščina in S. L. S. 3. Ali je S. L. S. nasprotna izobrazbi? 4. Valutno vprašanje. 5. Zakaj nam je potrebna močna, lepo urejena država? Naši rojaki pod italijanskim jarmom. 6. Vzroki svetovne vojne: a) Nasprotje med Francijo in Nemčijo. b) Nasprotje med Anglijo in Nemčijo. c) Zrelost Turčije za razpad. Sredstvo proti novim vojskam. Vsem bivšim vojakom. Našim mrtvim. Dostavek. — Knjižica stane s poštnino vred 6 K.

Ali se ženska res nima pravice vtikati v politiko? Str. 23. Ljubljana, 1920. Izdala in založila »Krekova prosveta« v Ljubljani.

Knjiga obsega sledeče sestavke: Kaj je politika? Kdo dela politiko? Svobodomiselni napad na šolsko mladino. Protivrska šola naj se nadaljuje izven šole. Napad na krščansko družino. Ženska volilna pravica. Pred odločitvijo (slovenske stranke). Ljudska stranka. Na delo!

Knjižica v poljudnem slogu razmotriva pereča vprašanja, ki ravno žensko najgloblje zadevajo. Stane 2 kroni, po pošti 35 vinarjev več. Priporočamo predvsem skupna naročila, ki jih sprejema »Krekova prosveta« v Ljubljani, Poljanska cesta (Alojzijevišče).

Zločin nad domovino je naslov knjigi, ki jo začne te dni razpošiljati Katoliška Liga v Ljubljani. Izvod stane 4 krone, za trgovce, kolporterje in vse, ki pošljejo denar naprej, 3 krone 50 vinarjev. Knjiga je pisana tako poljudno in zanimivo, da je ne bo odložil nihče prej, dokler je ne bo prebral. Pokaže nam v jasni luči, kdo je razdrovil našo domovino in zanetil med nami prepir in sovraštvo. Dokazi so tako prepričevalni, da ne bo mogel nihče dvomiti nad resničnostjo vsebine — celo prizadeti, če so le količikaj voljni, bodo morali vsaj na tihem priznati svoj veliki greh, ki so ga desetletja vršili nad narodom, ga vrše in menda hočejo vršiti še nadalje. Knjiga je izšla prav v času, ko se je pričelo nanovo in s podvojeno silo zločiniti nad našim narodom in je torej v resnici časovno potrebna. Naročajte jo v večjih množinah in širite jo med ljudstvo, da bo koristila povsod, kjer je potrebna. In kje ne bi bila potrebna? Cena je to pot nekoliko višja, ker obsega šest in pol tiskovnih pol in je tiskana na najfinjšem papirju. Vsa naročila je treba poslati na naslov: Katoliška Liga, Ljubljana.

Koroška vigred. Narodni svet za Koroško v Velikovcu je izdal in založil zanimivo knjigo, dejal bi: čitanko za koroške Slovence, ki prinaša obilo kratkih sestavkov in pesmi, nanašajočih se po večini na ta del zemlje in ljudstva. To je krasna misel! Na ta način se vzbudi v ljudeh zanimanje in knjižica bo brez dvoma dosegla svoj plemeniti narodni namen. Posebno so značilne nekatere narodne bajke; naravnost učinkujoče je »Nemško prerokovanje«. Knjiga je sestavljena iz lažjih in najlepših sestavkov, kar jih premore tozadevna naša književnost; priročna je za mladino in za preprosto ljudstvo. Oprema je za današnje razmere zelo lična. Knjiga stane 5 kron in se naroča pri Narodnem svetu za Koroško v Velikovcu.

Književne novosti¹:

Pastoralno bogoslovje. Spisal dr. Fr. Ušeničnik. Drugi zvezek. Vel. 8°. Str. 880 + XIII. V Ljubljani, 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena 180 K, z draginjsko doklado 216 K.

Narodnogospodarski eseji. Spisal dr. A. Gosar. Str. 72. Ljubljana, 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena z draginjsko doklado vred 7 K 20 vin.

Na dan sodbe. Ljudska igra v treh dejanjih. Po P. Roseggerju priredil za manjše odre Jožef Volc. (Dobrodelna knjižnica. Leto III.) Str. 62. V Ljubljani, 1920. Založila »Dobrodelnost«. Natisnil A. Slatnar v Kamniku. Cena 10 K, ki je obenem članarina društva »Dobrodelnost« za leto 1920. Igra se naroča pri društvu »Dobrodelnost« v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10.

Klerus und Volksmission. Vorträge von R. Hüfner, B. Jacobi, M. Kassiepe, I. Krause, C. Loenartz, C. Restle, P. Saedler, I. Ch. Schulte, R. Schulte und P. Wehner. Herausgegeben und ergänzt von Heinrich Bockel, Diözesanmissionar in Freiburg i. Br. (Hirt und Herde, 5. u. 6. Heft.) 8°. (VIII u. 302 S.) Freiburg i. Br., 1920, Herder. Cena 14 mark in draginjska doklada.

Geh hin und künde! Eine Geschichte von Menschenwegen und von Gotteswegen von M. Regina Most, Dominikanerin in Speyer. Ergänzt und zu Ende geführt von einer Mitschwester des gleichen Ordens. Mit 2 Bildern. 13.—16. Auflage. (26.—35. Tausend.) 8°. (VIII u. 218 S.) Freiburg i. Br., 1920, Herder. Cena 4 marke 50 fenigov; vezano 6 mark 50 fenigov in draginjska doklada.

Katechismus für das Bistum Rottenburg. Herausgegeben auf Anordnung des hochwürdigsten Bischofs Paul Wilhelm. Str. 123. Z mnogimi slikami. Freiburg im Breisgau, 1920. Založil Herder. Cena 1 marko 60 fen.

¹ Vse tu navedene knjige se dobivajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Grška vadnica. Sestavil Fran Bradač, profesor v Ljubljani. Str. 192. Ljubljana, 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena 28 K, z doklado 28 K 80 vin.

Zgodovina srednjega veka za nižje razrede srednjih in njim sorodnih šol. Napisal Anton Melik, gimn. profesor. Str. 129. Ljubljana, 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena vezani knjigi 20 K, z doklado 24 K.

Fran Levstik: Poezije. I. Uredil C. Golar. Str. 140. V Ljubljani, 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani. Cena z draginjsko doklado vred: broš. 9 K 60 vin., vez. 19 K.

Politični katekizem ali Kaj mora vsak državljani vedeti o politiki? Str. 100. V Ljubljani, 1920. Izdalo in založilo tajništvo Slovenske ljudske stranke. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena 6 K.

IX. zvezek mešanih (6) in moških (6) zborov. Uglasbil Jakob Aljaž, župnik na Dovjem. Str. 16. V Ljubljani, 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani. Cena z draginjsko doklado vred 18 K.

Ali se ženska res nima pravice vtikati v politiko? Str. 23. Ljubljana, 1920. Izdala in založila »Krekova prosveta« v Ljubljani. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena 2 kroni.

Varčna kuharica. Zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase sestavila Marija Remec. Drugi pomnoženi natis. Str. 232. V Ljubljani, 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena vezani knjigi z draginjsko doklado vred 36 K.

Velika nevarnost za vero. Spisal Izidor Kmetič. Ponatisk iz »Bogoljuba«. Str. 31. Ljubljana, 1920. Založila Katoliška Liga. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. Cena 1 krono.

Rabindranath Tagore: Povestice. Preložil France Bevč. Str. 93. V Ljubljani, 1920. Založila in izdala Jugoslovanska knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena z draginjsko doklado vred: broš. 9 K 60 vin., vez 14 K 40 v.
